

НАША ДОРОГА

NASHA DOROGA

PM40007760 ♦ niro/summer 2(49)/2013

Tears of a Woman

A little boy asks his mother: "Why do you cry?"

"Because I am a woman," she answers.

"I don't understand," he says.

His mother hugs him and says, "and you never will."

Later the little boy asked his father: "Why does mommy cry?"

"All women cry for no reason," is all that his father could answer him.

When he became an adult he asked God: "God, why do women cry so easily?"

And God answered:

"When I created woman, she needed to be special. I created her shoulders strong enough to bear the weight of the world... And soft enough to be comfortable.

"I gave her the strength to give life, the kind that accepts the rejection that often comes from children.

"I gave her the strength to allow her to go on when everyone else gives up—
the kind that takes care of her family, despite illness and fatigue.

"I gave her the sensitivity to love her children unconditionally, even when they have hurt her deeply.

"I gave her the strength to endure her husband in his faults and to stay at his side without weakening.

"And finally, I gave her tears to shed whenever she needs them to be shed.

"You see, my son, the beauty of a woman is not in the clothes she wears, nor is it in her face or in the way she does her hair. The beauty of a woman resides in her eyes. It is the door to her heart, the door where Love resides. And it is often through her tears that you see her heart go by."

НАША
ДОРОГА

XLIII – 2(49)/2013

НАША
ДОРОГА

Квартальний журнал
Ліги Українських Католицьких Жінок Канади

Quarterly publication of the
Ukrainian Catholic Women's League of Canada

La Journal de la Ligue des Femmes
Catholiques Ukrainiennes du Canada

National Executive mailing address:

Gloria Leniuk, President
970 Warner Street, Moose Jaw, SK S6H 5S4
Phone: 306-692-1550
gloriajalen@sasktel.net

We welcome your letters and written contributions.
Вітаємо співучасть. Просимо пересилати листи,
листи до редакції. Please send to:

РЕДАКТОР • EDITOR

ОКСАНА БАШУК ГЕПБУРН • OKSANA BASHUK NEPBURN
44 Belvedere Cres, Ottawa, ON K1M 2G4
Phone: 613-769-5996
oksanabh@sympatico.ca

ТЕХНІЧНА ОБРОБКА • TECHNICAL PRODUCTION

Igor Kodak • Ihor Kodak
234 Cochin Cres, Saskatoon, SK S7K 4T2
Phone: 306-934-7125
ikodak@sasktel.net

УКРАЇНОМОВНИЙ КОРЕКТОР • UKRAINIAN LANGUAGE PROOFREADER

Люба Андрієва • Luba Andriyiv

МАРКЕТИНГ ТА АДМІНІСТРАЦІЯ • MARKETING & ADMINISTRATION

Елизавета Загайко • Elizabeth Zahayko
387 Betts Ave, Yorkton, SK S3N 1N3
Phone: 306-783-6232
eazahayko@sasktel.net

Висловлені погляди не конче відповідають Редакції.
Матеріали не повертаються.

Opinions of authors are not necessarily those
of the Editorial Board. Material will not be returned.

People in photographs are identified left to right.

Copyright © UCWLC. All rights reserved.

RETURN UNDELIVERABLE CANADIAN ADDRESSES TO
NASHA DOROGA

387 BETTS AVE
YORKTON SK S3N 1N3
ISBN 1-894022-75-0

PRINTWEST

Printed by PrintWest Communications
1111 8th Avenue, Regina, SK S4R 1E1
Phone: 306-525-2304 Fax: 306-757-2439

Верхня обкладинка/Front cover

Наталія Кияниця:

Natalia Kijanitsa was born on July 23, 1953 in
Ukraine. She finished the Lviv Art College. She is a
member of the Ukraine Artists Union and the Czech
Artists Union. Her works are known from exhibitions
in Prague, Krakow, Moscow, Kyiv, Lviv and Paris.
Beautiful and expansive flora designs on silk batik.

www.ucwlc.ca

ЗМІСТ ✧ CONTENTS

4 Листи ✧ Letters

5 Briefly ✧ Коротко

Special Features ✧ Спеціальні статті

6 Our Spirituality ✧ Наша духовність

- ✧ Християнська церква і богоборчий режим *Василь Туркевич*
- ✧ Moscow now must deal with "Ukrainian Pope" *by Paul Goble*
- ✧ Блаженніший Любомир Гузар *Марія Рупан*
- ✧ Довга боротьба за українську мову
- ✧ Проща до Святої Землі та Риму *Лідія Никифорок*
- ✧ Home of Hope *by Bernie Mandrusiak*
- ✧ Вміймо протягом цілого життя тримати руку в Божій долоні *Юстина Юля Головачок*

18 From the National President ✧ Від крайової голови

18 Nasha Doroha has a new editor

Організаційні справи ✧ Organizational Items

19 From sea to sea ✧ Від моря до моря

28 Вічная пам'ять ✧ Eternal Peace

31 Profiles ✧ Особистості

- ✧ Dr. Maria Fischer-Slysh *by Petro Didula*
- ✧ Ярослава Татарнюк: Життя, сповнене Україною

На кінець ✧ Closing Features

36 Ukrainian Wedding *as explained by Koko Rakowsky*

38 Українське весілля

- ✧ Хто першим стане на весільний рушник, той голова родини
- ✧ Від зеленого — до коронного весілля

40 The world is Ukrainian ✧ Світ — український

Українська громада в Бразилії *Vimorio Sorotjuk*

42 Культура і розвага ✧ Arts and Entertainment

- ✧ Holodomor, the Opera *by Carol Cling*
- ✧ 5 book reviews: *The Boy From Reactor 4* (Orest Stelmach); *Sweet Snow: A novel of the Ukrainian famine of 1933* (Alexander J. Motyl); *Raven* (Vasyl Shkliar); *Неприборкане різноголосся: Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні, 1939 р. – червень 1941 р.* (Volodymyr Hrynevych); *Unbridled Dissonance: The Second World War and Socio-Political Identities in Ukraine, 1939-1941* (in Ukrainian) (Volodymyr Hrynevych); *Blood and Salt* (Barbara Sapergia) *review by June Dutka*

46 Last Word ✧ Останнє слово

47 Ukraine Art at The Louvre

Листи ... Letters

Good luck in publishing more wonderful NASHA DOROGA magazines. Always such a blessing to receive a copy and to read the wonderful writings and look at the pictures and art.

Helen Bially
Tolstoi, Manitoba

Випадково мені вдалося ознайомитися з Вашим журналом HD. Мені дуже сподобалося це видання. Цікаві та змістовні статті, видрукувані в журналі.

Мені незрозуміло, яким чином Ваші співпрацівники виконують свої обов'язки, проживаючи в різних містах Едмонтоні, Саскатуні, а можливо я не розібрався.

Вячеслав Кучма
Тусмениця, Івано-Франківськ

I was especially touched by Oksana Bashuk Hepburn's article in the spring 2013 edition about the Monarch Butterfly, as I had the same experience when we buried my oldest sister, Mary Baran (April 7/99 at Shortdale, MB). I walked into the old church and lo and behold—a Monarch butterfly fluttering on the window sill.

Kay Slobodzian
Dauphin, MB

УКРАЇНСЬКА
ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА
ЦЕРКВА
ОДЕСЬКО-КРИМСЬКИЙ
ЕКЗАРХАТ

UKRAINIAN
EASTERN CATHOLIC
CHURCH
EXARCHATE
OF ODESSA-CRIMEA

Gloria L. Leniuk, HLM
National President
Ukrainian Catholic Women's League of Canada.

м.Одеса, 28 лютого 2013 р.Б.
Вих.№ 018/13

Слава Ісусу Христу!

Вельмишановна пані Gloria L. Leniuk, HLM та наші Українські Католицькі Жінки Канади. Щиро сердечно вітаємо Вас з нагоди святкування 120-річчя еміграції з України до Канади.

Дорогі наші Українські Жінки! Ви є матері та берегині родинного спокою і благополуччя. У своїх жіночих серцях несете любов до України та Церкви. Свою віру передаєте нашому молодому поколінню через активну участь в релігійному та національному житті.

Вдячні Вам за передані до Управління Одесько-Кримського Екзархату дві книги «Антологія», котрі свідчать про велику любов до своєї Рідної Землі та свого народу.

Ми в Україні молимося за Вас і Благословляємо всіх українців, а особливо за Крайову Управу Українських Католицьких Жінок Канади. За словами апостола Павла «Благодать Господа Нашого Ісуса Христа нехай перебуває з Вами» у цей Ювілейний час.

Благословення Господнє на Вас!

+ Василь Івасюк
Екзарх Одесько-Кримський

о.Віктор Прийдун
канцлер Екзархату

Я написала два листи, якщо Ваша ласка надрукувати в журналі НАША ДОРОГА.

Журнал досить цікавий, але мало дописів в українській мові, що нас турбує.

Зокрема складаємо подяку Лесі Храпливій-Щур за „Молитву української родини“. Ми роздрукували і в наших родинках молимося. Правда, в кінці я ще добавила. На землі українській, канадській це змістовно, бо ми тепер живемо в Канаді.

Від себе особисто і від членів ЛУКЖК дякуємо за Вашу працю.

З любов'ю і пошаною

Юстина Юля Головчак,
бувши голова відділу і член
Управи відділу

P.S. Висилаємо Вам чека на \$100.00.

Deadline for fall
issue submissions

• НАША ДОРОГА •
1.IX.2013

Річенець дописів
на осінній номер

Коротко ✧ Briefly

● **NASHA DOROHA congratulates the members of the UCWLC and others** in our community, who have received the distinguished Queen Elizabeth II Diamond Jubilee Medals. We hope to publish a full list of the UCWLC recipients in the next issue.

● The European Court of Human Rights had ruled unanimously that the rights of Ukraine's ex-premier Yulia Tymoshenko were violated during her trial and incarceration.

The European Union considers Ms. Tymoshenko's freedom a key precondition to signing the Free Trade Association Agreement. Ukraine has until November to comply.

● Жінки помагають жінці: Комісія при президентові в питаннях помилування отримала звернення депутатів Лілії Гріневич, Марії Матіос, Людмили Денісової, Олександри Кужель та Ірини Луценко з проханням помилувати Юлію Тимошенко.

● The head of the Russian Orthodox Church, Patriarch Kirill, announced that the international opening ceremonies of the 1025th anniversary of the Baptism of Kyivan Rus would begin in Moscow. Meanwhile, Patriarch Sviatoslav Shevchuk and Bishop Borys Gudziak met recently with Patriarch Bartholomew I in April concerning the celebrations and assured the Ecumenical Patriarch of the readiness to develop the relations with the Church of Constantinople.

The head of the UGCC, Patriarch Sviatoslav Shevchuk, said, "Although the president (of Ukraine — *Ed.*) met with us, encouraged us to participate actively, he has not released the state program of celebrations marking the 1025th anniversary of the Baptism.

"Last year all the churches expressed their desire to have a common prayer for Ukraine at the time of the Baptism. Yet we see that this is also not yet planned. The fact that the state celebrations will "blend" with the celebrations that will start in Moscow is incomprehensible. This shows that a scenario that was developed in Soviet times, 25 years ago, is being implemented. We must not forget, however, that the Moscow Church is a subsidiary of the Kyivan Church. It is therefore logical to hold all central celebrations here, where 1025 years ago was the baptism," said the patriarch.

● Andrew Bennett, a graduate of Saint Paul University's Sheptytsky Institute of Eastern Christian Studies, has become Canada's first ambassador for the Office of Religious Freedom.

"There is a crucial and historic link between respect for religious freedom and the development of democracy itself," said PM Stephen Harper in making the announcement. "Governments that violate religious freedom are also prone to impose themselves in every other sphere of life."

● В королівському містечку Санліс, сорок п'ять кілометрів від Парижа, відбулось відзначення пам'яті Анни Ярославни, королеви

Франції, української князівни. Після покладання квітів до пам'ятника Анни Ярославни відбулась служба Бога у храмі, збудованому донькою українського володаря Ярослава Мудрого. У службі брав участь хор Володимира Великого, кількасот українців з Парижа.

● Cardinal Kurt Koch, the president of the Pontifical Council for Promoting Christian Unity in Lviv, during a recent visit to the Ukrainian Catholic University said that the question of proselytism is very complex because some accusations of proselytism are groundless.

"This issue is the problem of freedom of choice of the individual. Everyone has the right to choose the confession and church, which he wants to belong to. The issue is always raised by the Moscow Patriarchate in western Ukraine before the Vatican when there is discussion about establishing the Orthodox-Catholic dialogue and the opportunity for the Patriarch of Moscow to meet with the pope. The favourite topic of the Russian Orthodox Church clergy is the "forced liquidation" of three Orthodox eparchies in Galicia in the early 1990s."

● **Ukrainian Canadians in high places:** Stephen Poloz will take the top job at the Bank of Canada.

The former president and CEO of Economic Development Canada, spent 14 years with the Bank of Canada in various capacities and has some 30 years' experience in financial markets, forecasting and economic policy. Of Ukrainian descent, he holds degrees in economics from the University of Western Ontario and Queen's University.

Християнська церква і богоборчий режим

Василь Туркевич

Невдовзі виповниться 100 років жовтневого перевороту в Росії — однієї із найтрагічніших подій не тільки ХХ століття, але й перебігу всієї світової цивілізації. Захопивши владу, більшовики на чолі з Леніним і Троцьким планували спопелити світ революційним пожеарищем, побудувати тоталітарну систему, якої ще не знали на землі. Для них ворогами були всі, хто не поділяв більшовицької ідеології, страшною своєю антилюдяністю і бездуховністю. До влади прийшли сатанисти, які поставили за мету утвердити нову сатаниську віру під назвою «комунізм», вихолостивши із цього поняття найменші ознаки цінності людини. Тому особливо зловісною була ленінська ненависть до Бога і Церкви, до віруючого люду. Богоборство визначилося тодішніми правителями державною політикою, атеїзм — більшовицькою вірою. Одним із перших ленінських розпоряджень після перевороту, — вже 26 жовтня 1917 року, — став заклик «вести безпощадний масовий терор проти... попів!» Відразу уряд заборонив діяльність Помісного собору, ініціюються суди над ієрархами, священиками, ченцями і віруючими мирянами. Леніну було байдуже, що Перша світова війна стрімко переростала у громадянську, руйнувалася вщент економіка

“ За неповними підрахунками в перші роки існування радянської влади було розстріляно 8100 священиків і ченців, кілька тисяч відправлено в перші радянські концтабори і заслано у віддалені райони.

держави, міста вимирали від голоду, холоду і пошестей. Головним стає боротьба із християнською церквою, яку Ленін оголосив своїм особистим ворогом. До його тотальної ненависті прилучаються Свердлов, Зінов'єв, Дзержинський, Ярославський, Володарський, для яких це була ще й етнічна боротьба із християнством.

Патріарх Тихон писав у своєму посланні до ленінського уряду: «... Цілий рік, ви тримаєте в своїх руках державну владу... Але ріками пролита кров братів наших, безжалісно убитих за вашими закликами, волає до неба і змушує нас сказати вам гірке слово правди...».

Ленін з остервенінням накидається на християнську Церкву. Ліквідовуються монастирі, більшовицькі комісари здійснюють

реквізицію церковних цінностей, здебільшого сакрального призначення. Без суда і слідства мученицькою смертю від куль і штиків озвірілих більшовицьких банд гинуть єпископ Тобольський і Сибірський Гермоген, митрополит Київський і Галицький Володимир, митрополит Петроградський Веніамін, сотні священиків і мирян, які стають в оборону своїх парафіяльних і кафедральних храмів. За неповними підрахунками в перші роки існування радянської влади було розстріляно 8100 священиків і ченців, кілька тисяч відправлено в перші радянські концтабори і заслано у віддалені райони. Але це був тільки початок комуністичного богоборства... Ще прийде страшний 1937, ще буде так звана хрущовська «релігійна зачистка», коли закриють останні, відроджені в роки Другої світової війни монастирські обителі, поруйнують ще тисячі церков...

Таких гонінь християнство не знало з перших віків свого існування, навіть страшні римські розправи над істиновіруючими у II-III ст. бліднуть проти тих, які вчинила за роки свого існування радянська влада, виконуючи заповіти головного більшовицького богоборця Леніна. **Д**

Український Церковно-Історичний Журнал, Київ, 2007 р.

ACTION ITEM: The situation in Ukraine today is approaching an era of persecution witnessed throughout the last century. It begins with the imprisonment of opposition politicians in order to leave the people without a counter-opinion to the regime's illegal activities. Then, the resurrection of former Communist leaders—Lenin, Stalin—in schools and the denial of Ukraine's history and language. If the church stands in defence of the people, and it must, will it be next? The fight is already on.

We can help by being knowledgeable and learning from history. Remember: those who don't know it are bound to repeat it. Keep in mind that even in Canada some are still fighting the Nazi-evil even though it is long gone. Communism, now often called Marxism-Leninism, has had much less exposure. Fight with knowledge. Knowledge is power.

A fascinating examination of the Ukrainian Greek Catholic Church in the centre of Catholic-Orthodox relations and politics between the West and Russia

Moscow now must deal with “Ukrainian Pope”

By Paul Goble

Staunton, March 24 — Having watched as the Polish pope, John Paul II, helped end the communist empire in Europe, Moscow must now cope with a new reality, a Russian commentator says. It must recognize that in Pope Francis I, “we have a Ukrainian pope,” someone whose ideas could threaten Russian interests in a new way.

According to a commentary on the Boardnews.ru portal, many Ukrainians hope and many Russian Orthodox hierarchs fear that the new pope, precisely because of his experiences with and sympathy for Ukrainian Christians, will give the Ukrainian Greek Orthodox (Catholic — *Ed.*) Church—the Uniates—a patriarch.

This unsigned commentary provides a wealth of evidence for both these hopes and fears. It begins by noting that Francis has shown himself committed to inter-religious dialogue, and it notes that “for the first time” since the 1054 split between Orthodoxy and Catholicism, Patriarch Bartholomew of Constantinople, the universal patriarch, attended a papal enthronement.

It cites the words of Father Orest-Dmitry Vilchinsky, who says that the new pope’s “personality was formed in a multi-ethnic and poly-confessional society” and that Francis is thus inclined to and fully capable of opening a dialogue with representatives of all other religious denominations and faiths.

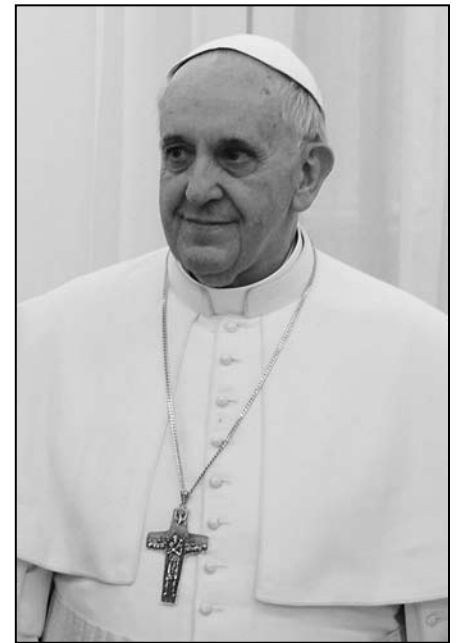
But, the commentary continues, Ukraine occupies a special place

in the new pope’s heart. He was a student of Stepan Chmil, a Greek Catholic priest who is “one of the three” Uniate leaders whom Patriarch Josyf Slipyj “secretly” consecrated so that they could “in case of necessity” enter “the territory of the USSR” and elevate new bishops for that church.

The new pope apparently knows the Byzantine Ukrainian rite and felt close enough to its leaders to provide testimony for the beatification of Slipyj. According to another Ukrainian émigré churchman who occasionally met with the future pope, Francis has a “sentimental” soft spot for Ukrainians.

“for the first time” since the 1054 split between Orthodoxy and Catholicism, Patriarch Bartholomew of Constantinople, the universal patriarch, attended a papal enthronement.

The new pope also had significant experience in working with the Ukrainian church as an institution. While archbishop of Buenos Aires, he served as the protector of Eastern Rite Christians who “did not have their own bishopric in Argentina,” including clergy and laity of the Uniate Church.

Pope Francis

The Blessed Sviatoslav, the head of that church, worked “under the direct leadership” of the Argentinian cardinal, and following the election of Francis as pope expressed the hope that the latter would support a patriarchate for the Uniates, something they have long wanted because of the standing it would give them.

Russian concerns about the new pope’s probable course of action with respect to the Uniates are exacerbated, the Boardnews.ru commentary says, because Francis is the first Jesuit pope. The Jesuits trained many Ukrainian churchmen, and their activities have long been viewed with suspicion by the Moscow Patriarchate and the Russian state, the commentary says.

And the leadership of the Moscow Patriarchate has issued a clear warning to the pope about the consequences of involvement with the Uniates. Metropolitan Ilarion of Volokolamsk, the head of the Russian church’s powerful department of external church relations, said that such contacts “will not lead”

to anything good (nakanune.ru/news/2013/3/20/22303511).

Uniatism is “the most sensitive issue in Orthodox-Catholic dialogue and in relations between the Orthodox and the Catholics,” the metropolitan said, because “the Orthodox Church has always been sharply against Uniatism as such because we view it as a deceptive attempt to force Orthodox into entering community with Rome.”

Not only did the Uniate church injure Orthodoxy by its work to revive its organization in Western

Ukraine in the late 1980s and early 1990s, Ilarion continued, it has created a situation in which “Uniates even mask themselves as Orthodox and do not say they are Catholics but call themselves Orthodox,” thus creating serious problems for the Moscow Patriarchate.

In addition, the metropolitan touched on the Jesuit roots of Pope Francis. The Russian churchman noted that it is “not accidental” that “the word ‘Jesuit’ has acquired in the Russian language a negative connotation.” According to some,

he continued, “a Jesuit is someone who appears to be one thing but is another, who says one thing but thinks another.”

Given the sensitivity of the Uniate issue for the Moscow Patriarchate, Ilarion’s observation suggests that the Russian Church, however much it may hope for better relations with the Vatican in order to promote traditional values, will view the actions of a man whom some are calling “the Ukrainian pope” with deep suspicion. ⚡

Original, clever and to-the-point words

RECALL NOTICE

RECALL NOTICE: The Maker of all human beings (GOD) is recalling all units manufactured, regardless of make or year, due to a serious defect in the primary and central component of the heart. This is due to a malfunction in the original prototype unit code named Adam and Eve, resulting in the reproduction of the same defect in all subsequent units. This defect has been identified as “Subsequent Internal Non-morality,” more commonly known as SIN, as it is primarily expressed.

Some of the symptoms include:

- Loss of direction
- Foul vocal emissions
- Amnesia of origin
- Lack of peace and joy
- Selfish or violent behaviour
- Depression or confusion
- Fearfulness
- Idolatry
- Rebellion

The Repair Technician, JESUS, has most generously offered to bear the entire burden of the staggering cost of these repairs. There is no additional fee required. The number to call for repair in all areas is: P-R-A-Y-E-R. Once connected, please upload your burden of SIN through the REPENTANCE procedure. Next, download ATONEMENT from the Repair Technician, Jesus, into the heart component.

No matter how big or small the SIN defect is, Jesus will replace it with:

- Love
- Joy
- Peace
- Patience
- Kindness
- Goodness
- Faithfulness
- Gentleness
- Self control

Please see the operating manual, the BIBLE (Best Instructions Before Leaving Earth) for further details on the use of these fixes.

WARNING: Continuing to operate the human being unit without correction voids any manufacturing warranties, exposing the unit to dangers and problems too numerous to list, and will result in the human unit being permanently impounded. For free emergency service, call on Jesus.

DANGER: The human being units not responding to this recall action will have to be scrapped in the furnace. The SIN defect will not be permitted to enter Heaven so as to prevent contamination of that facility. Thank you for your attention!

The Maker of all human beings (God)

P.S. Please assist where possible by notifying others of this important recall notice, and you may contact the Father anytime by “Knee mail”!

Блаженніший Любомир Гузар

Марія Рипан

Мені припала велика честь бути свідком багатьох важливих подій в історії нашої церкви. Все це завдяки Богові в першій мірі та моему хресному, Блаженнішому Любомирові Гузареві.

Вуйко все каже: “Це ласка Божа.” І дійсно так є. Як подумати, то малий хлопчина у Львові більше цікавився гледіти на вежу, яку хлопці будували, ніж дивитися на старого Митрополита, який переїжджав мимо. А потім став його наслідником більше як півстоліття пізніше. Також, що 1972 р. в Римі Блаженніший Любомир написав свою докторську дисертацію про Митрополита Андрея Шептицького “Піонер Екуменізму”.

В дитинстві Любомир жив у Львові. Був дитиною, як усі інші діти. Бавився, їздив на санках, був маленьким філософом. Він закінчив тут народну школу та першу клясу гімназії. В школі ходив на різні руханки, щоб розвиватися не лише духовно, але й вдосконалювати тіло, бути у добрій формі.

У нього було глибоке християнське виховання. Ще змалку хотів бути священиком. Уся родина була побожною — дідусі та бабусі. У них вдома Бог був на першому місці.

94-літня тітка Люба Чайковська переказувала мені, як на родинних виїздах в горах маленький Любко пересував меблі — тягнув столик на середину кімнати, щоб відправляти Службу Божу.

1949 р. із Зальцбургу Любомир писав: «Мій намір стійкий, я від нього не відступлюся. Покликання на священика відчуваю вже від ряду, і пізнаю, що в мені змагається з кожним роком».

1958 р. я була з мамою на висвяченні вуйка на священика в Стемфорді, в Америці. Маємо різні спогади, як вуйко приїжджав до нас до Детройту, як Блаженніший Любомир відвідував дідуся — Івана Демчука, рідного брата о. Луки, мого прадіда. Родина, друзі, миряни відчували з проповідей, реколекцій, святочних слів чи навіть звичайної розмови о. Любомира, що це надзвичайно побожна особа, від якої випливає спокій на душі слухачів.

Коли 28 січня 2001 року в Соборі Св. Юра вуйко став Верховним Архієпископом, я мала надзвичайну приємність познайомитись з різними гілками нашої родини. Раптом родове дерево, яке малювала моя бабця Ростислава для

її дітей Марти і Любка, стало для мене живим. Я із захопленням займаюся історією моєї родини.

Як вуйка висвячували на Кардинала, приїхали молоді члени нашої сім'ї з Америки до Риму. Вуйко мав 10 квитків на аудієнцію з Папою Іваном Павлом II та

Immediate family in New York City, 1960. My grandparents (Rostyslaw & Jaroslaw) lived here until 1963. My mother Martha and father Zenon Wasylkevych and the four of us: Marijka, Petro, Pavlo and Roman lived in Detroit. Vujko, o. Lubomyr, taught at St. Basil Prep School in Stamford, CT.

Він нормально ріс: жартував так, як ми чуємо й досі. Щодо релігії та священства, то був дуже серйозний. Блаженніший Любомир — це цікаве поєднання серйозності та життєрадісності.

Покликання зростало з кожним роком. В листі від 6 червня

віддав їх дітям. Це була для нас неймовірна радість. Один квиток на Причастя від Папи випав мені, бо я була його похресницею.

Цього, 2013 року, в день своїх уродин — Блаженніший Любомир запросив родину на святкування свого 80-ліття. Після родинної гостини в Митрополичій Палаті мені випала нагода відвідати віллу, де вуйко і мама мешкали 10 років до евакуації (на вул. Тарнавського у Львові). Я цьому дуже рада.

І знов повернуся до його молодих років. Мама Блаженнішого Любомира була в Пласті і загалом вся родина. У Зальцбурзі Пласт був важливою частиною виховання після навчального дня. Вуйко здавав проби та їхав на табори. В США він був членом Пластового куреня “Червона Калина”.

Коли став священиком, о. Любомир їздив на «Союзівку», щоб відправляти Служби Божі.

Сумівська оселя знаходилася в містечку Елленвіл, що 10-15 км від «Союзівки». Оскільки о. Любомир був близько, він міг служити також як капелан для сумівців.

Як Блаженніший Любомир пішов на емеритуру, розвинулася нова ділянка його душпастирства. Він є совістю нації. Його виступи і аудіокнижки несуть його християнські моральні принципи, які він хоче передати своїм слухачам. Є дві серії. Перша з них має три частини: “Дорога до Бога”, “Дорога до себе” і “Дорога до ближнього”. Друга серія охоплює теми “Суспільство і закон” і “Суспільство і влада”.

Він має зустрічі з молоддю, і не тільки в Києві чи Львові. Часто він їде в різні куточки України, щоб там передати молоді своє бачення життя в молодій українській державі та поділитися з ними багатолітнім досвідом. Можливо, з їх взаємного спілкування у молоді

відкривається прагнення зробити цей світ кращим, жити з вірою. Молодь — це майбутнє, це живий погляд, це — надія народу.

Відзначення 80-ліття Блаженнішого Любомира в Києві проходило разом із молоддю з 30-ти навчальних закладів. Він дуже хотів, щоб у дні його ювілею з ним була молодь. В таких ситуаціях він відчуває себе молодшим.

Від імені родини бажаю Блаженнішому Любомирові Божого благословення, міцного здоров’я, сили, натхнення та многих літ, щоб далі працювати в Христовому винограднику. А нам усім — щоб ми взяли його слова до серця, послушали порад та вчилися жити так, як він нам того бажає.

На многає літа! ✧

*Марія Рупан — сестринка
Блаженнішого та його похресниця —
відома мисткиня жіночих прикрас
із бісеру www.rypandesigns.com*

Aiming to understand and heal Polish-Ukrainian relations from WWII

Стоячи на порозі відзначення 70-х роковин українсько-польського конфлікту на Волині, ми, єпископи Української Греко-Католицької Церкви, прагнемо сьогодишнім Зверненням висловити нашу позицію щодо цих трагічних подій. Цього вимагає від нас не лише прагнення вшанувати невинні жертви та солідаризуватися в скорботі з їхніми родинами, а й тривога за те, що політично зумовлене маніпулювання обставинами цієї трагедії і затята непримиренність людських сердець поодиноких осіб або груп можуть лише роздмухати пригаслий вогонь міжнародної ворожнечі.

Patriarch Sviatoslav Shevchuk regretted that ultimately the Greek Catholics and Roman Catholics in Ukraine failed to issue a joint statement. The proposed text was:

“We forgive and ask for forgiveness.” However, Archbishop Mokrzycki did not agree and proposed the wording, “We apologize and ask forgiveness.” The result of such a wording would be a unilateral apology from Ukrainians, while Poles also are guilty of certain things with respect to us,” said the head of the UGCC.

According to him, this wording will never be accepted by the Ukrainian side.

“In addition, the wording proposed by us is not created by us but is just a quotation from a letter by Polish bishops to the German bishops in 1965. The same wording was confirmed in a joint letter from the Ukrainian Greek Catholic Church and Polish Roman Catholic Church of 2005. The alteration proposed by Archbishop Mokrzycki is outside my competence. Last February, we had a Synod session where he submitted his request but it was not approved,” added the patriarch. Archbishop Mokrzycki has been reassigned from Lviv to another city in Poland.

NEWS FLASH

Archbishop Jozef Michalik, head of the Polish Roman Catholic Episcopate, and Archbishop Sviatoslav Shevchuk, leader of Ukraine’s Greek Catholic Church, signed a joint declaration of reconciliation on June 28. The declaration calls on Poles and Ukrainians to “open minds and hearts to mutual forgiveness and reconciliation.”

The appeal accompanies the 70th anniversary of the Volhynia massacres, which took place in a Nazi-occupied region that had been divided between Poland and the Soviet Union prior to the Second World War.

“We are aware that only the truth can set us free, the truth, which does not beautify and does not omit, which does not pass over in silence, but leads to forgiveness,” today’s statement reads.

Besides citing “the evil” that was done against ethnic Poles, the resolution also refers to Polish counter-attacks, and the partisan war that unfolded.

It is estimated that about 2,000-3,000 Ukrainians were killed in Volhynia, and about 20,000 more when the fighting spread to other areas of south east Poland (1944-1947).

“As leader of the Polish Episcopate, I carry the request for forgiveness from our Ukrainian brothers,” Michalik stressed. (RISU) ✧

It's been a 400-year battle for Ukraine's official language. This may be a fine discussion topic at your next branch meeting. Perhaps someone might translate and submit it to ND so that non-Ukrainian readers might benefit.

Довга боротьба за українську мову

Короткий виклад історичних дат, на які припадають найжорстокіші заборони рідної для українців мови.

■ 1622 р. — наказ царя Михайла з подання московського патріарха Філарета спалити в державі всі примірники надрукованого в Україні “Учительного Євангелія” К. Ставровецького.

■ 1696 р. — ухвала польського сейму про запровадження польської мови в судах і установах Правобережної України.

■ 1690 р. — засудження й анафема Собору Московської Православної Церкви на “кієвські нові книги” П. Могили, К. Ставровецького, С. Полоцького, Л. Барановича, А. Радзивиловського та інших.

■ 1720 р. — указ царя Московії Петра I про заборону книгодрукування українською мовою і вилучення українських текстів з церковних книг.

■ 1729 р. — наказ Петра III переписати з української мови на російську всі державні постанови і розпорядження.

Катерина II в російському народному строї.

■ 1763 р. — наказ Катерини II про заборону викладати українською мовою в Києво-Могилянській академії.

■ 1764 р. — інструкція цариці князеві О. В'яземському про посилення зросійщення України, Смоленщини, Прибалтики та Фінляндії.

■ 10 листопада 1764 р. — указом зліквідовано в Україні гетьманське правління.

■ 1766 р. — суворий наказ Києво-Печерській лаврі друкувати лише ті книги, які видаються в московській друкарні, випробувані й затверджені синодом.

■ 1769 р. — сувора заборона Києво-Печерській лаврі друкувати букварі українською мовою та розпорядження вилучити ті букварі, що вже були розповсюджені й використовувалися.

■ 3 серпня 1775 р. царський маніфест «Об уничтожении Запорожской Сечи и причислении оной к Малороссийской губернии» та закриття українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях.

■ 1782 р. — постанова про створення спеціальної комісії для запровадження в усіх навчальних закладах Російської імперії навчання та викладання російської мови.

■ 1783 р. — запровадження в Київській Академії та українських колегіях навчання російською мовою.

■ 3 травня 1783 р. — указ про закріпачення селян Лівобережної України.

■ 1784 р. — наказ митрополитові Київському й Галицькому Самуїлу карати студентів та звільняти з роботи викладачів Києво-Могилянської академії, які послуговувалися українською мовою.

■ 1785 р. — наказ у всіх православних церквах імперії правити службу Божу російською мовою.

■ 1817 р. — закриття Києво-Могилянської академії, головного центру української культури (відкрилася знову лише 1991 р.). Запроваджено викладання польською мовою в усіх початкових і вищих народних школах Галичини Австро-Угорської імперії.

■ 1831 р. — скасування царським урядом Магдебурзького права (судочинство, вибори урядовців та місцева автономія були підпорядковані Москві).

■ 1834 р. — відкриття наукового осередку зросійщення «Юго-Западного края» — Київського імператорського університету.

■ 8 лютого 1838 р. ухвалено рішення про відкриття комітету внутрішньої цензури в Києві. Цей орган протягом багатьох років діяв при університеті св. Володимира і тримав під контролем усі друкарні, що входили до Київського навчального округу.

■ 1847 р. — розгром «Товариства св. Кирила і Мефодія» в Києві, арешт і покарання його учасників. Найжорстокішого покарання зазнав Тарас Шевченко — 10 років рекрутчини, із власноручним царським присудом: «Під найпильніший догляд, заборонивши писати і малювати». Посилення переслідувань української мови, літератури та культури. 1859 р. — заміна австро-угорською владою української абетки латиною у Східній Галичині та на Буковині.

Києво-Могилянська академія та її вихованці. Гравюра XVIII ст.

Тарас Шевченко
WIKIPEDIA.ORG

- 12 червня 1862 р. розпорядженням міністра освіти було закрито безплатні та недільні школи — останній осередок української початкової освіти для дорослих.
- 18 липня 1863 р., міністр внутрішніх справ П. Валуєв. У його таємному циркулярові, зокрема, зазначалося, що «никакого особенного малороссийского языка не было, нет и быть не может, и наречие их, употребляемое простонародием, есть тот же русский язык, только испорченный влиянием на него Польши». Заборонялося навчання в освітніх закладах усіх рівнів, друкування книг духовного змісту, навчальних та для народного читання українською мовою; як виняток, дозволялося видавати тільки твори художньої літератури після попередньої ретельної цензури.
- 1869 р. — указ царської адміністрації про доплату чиновникам «в 10-ти Юго-Западных губерниях лицам русского происхождения, исключая, однако, местных уроженцев», за успіхи у зросійщенні України. Це заохочення було без змін продубльовано ще й 1886 року.
- 1881 р. — заборона виголошення церковних проповідей українською мовою.
- 1883 р. — заборона Київським генерал-губернатором Дрентельном театральних вистав українською мовою на підпорядкованих йому територіях (Київщина, Полтавщина, Чернігівщина, Волинь і Поділля).
- 1888 р. — указ Олександра III про заборону вживання української мови в офіційних установах і хрещення дітей українськими іменами.
- 1895 р. — заборона друкування українських книжок для дітей.
- 1907 р. — урядом зліквідовано українську періодичну пресу, конфісковано видану в роки революції (1905-1907 рр.) українську літературу, розпочалися репресії проти діячів української культури.
- 1908 р. — указ сенату Російської імперії про «шкідливість» культурної та освітньої діяльності в Україні.
- «Урожайним» на репресії був 1914-й, рік початку Першої світової війни: заборона царатом святкування 100-річчя від дня народження Т. Шевченка; указ Миколи II про скасування української преси; заборона в окупованих російською армією Галичині й Буковині вживання української мови, друкування книг і часописів українською; розгром товариства «Прогрес»; зруйнування бібліотеки Наукового товариства ім. Т. Шевченка; депортація багатьох тисяч свідомих українців до Сибіру.
- 1929-1930 рр. — арешт і суд 45 діячів української науки, літератури, культури, УАПЦ — за належність до

«Спілки визволення України». Початок колективізації та «розкуркулення», примусове виселення сотень тисяч селян до Сибіру та на Далекий Схід.

■ 1930 р. — «Пацифікація» (жорстокі репресивні акції Польщі проти українського населення та провідних діячів політичного й культурного життя) в Галичині.

■ 1932 р. — ліквідація всіх літературних організацій та утворення єдиної Спілки письменників СРСР.

■ 1933 р. — самогубство Миколи Хвильового як протест проти масових арештів українських діячів культури та мистецтва.

■ 22 листопада 1933 р. — постанова ЦК КП(б)У про припинення українізації.

■ 1932-1933 рр. — спланований більшовиками штучний голодомор, унаслідок якого загинуло від 8 до 12 млн українців. Масове переселення росіян до виморених українських міст і сіл. Погром українців на Кубані.

■ 1934-1941 рр. — знищення архітектурно-культурних пам'яток в Україні, арешт і страта 80% національної інтелігенції.

■ 1934 р. — розстріл у Харкові 34 літераторів, серед яких були К. Буревій, О. Близько, І. та А. Крушельницькі, Г. Косинка, Д. Фальківський, М. Яловий та інші за стандартним на той час обвинуваченням «в организации подготовки террористических актов против работников советской власти. Имущество всех конфисковать».

■ 1936-1938 рр. — масовий терор в Україні — «єжовщина». 1937 р. — масовий розстріл ув'язнених на Соловках українських діячів культури й мистецтва на честь 20-річчя більшовицького жовтневого перевороту.

■ 1938 р. — постанова «Про обов'язкове вивчення російської мови в національних республіках СРСР» і посилення русифікації України згідно зі спеціальним рішенням XIV з'їзду КП(б)У.

■ 1939-1941 рр. — широкомасштабні репресії НКВС на Західній Україні. Масові депортації населення у віддалені райони СРСР.

Читальня Просвіти зруйнована під час Пацифікації у вересні-жовтні 1930 р. Село Княгиничі, Рогатинського повіту.

Портрети українців, розстріляних в Сандармоху, що недалеко від Соловецького (Соловків) концентраційного табору.

- 1944-1955 рр. — каральні акції НКВС проти сил опору Західної України (убито — понад 150 тис., заарештовано — понад 100 тис., депортовано до Сибіру — понад 200 тис. людей).
- 1946 р. — ліквідація греко-католицької церкви й підпорядкування її Російській православній церкві.
- 1946-1949 рр. — ліквідація українських культурних здобутків — «ждановщина».

- 1964 р. — умисний підпал Державної публічної бібліотеки АН УРСР.
- 1965 р. — перша велика хвиля арештів українських діячів (О. Заливаха, Б. та М. Горині, С. Караванський, В. Мороз та ін.).
- 1967-1971 рр. — арешти В. Чорновола, А. Лупиноса, ініціаторів «Листа творчої молоді Дніпропетровська» проти зросійщення, убивство А. Горської, підпал Видубицького монастиря, нищення могил Січових стрільців у Львові.
- 1972 р. — друга велика хвиля політичних арештів (В. Чорновіл, Є. Сверстюк, Іван та Надія Світличні, І. Дзюба, М. Осадчий, В. Стус, Ігор та Ірина Калинці, о. В. Романюк — згодом патріарх Володимир УПЦ КП та десятки інших).
- 1977 р. — арешт і суд членів Української Гельсінської групи та ін. (М. Руденко, О. Тихий, М. Матусевич, М. Маринович, Г. Снегірьов, Л. Лук'яненко та ін.).
- 1978 р. — директива колегії Міносвіти УРСР про «Удосконалення вивчення російської мови в загальноосвітніх школах республіки».
- 1979 р. — чергова хвиля арештів українських діячів (О. Бердник, Ю. Бадзьо, Ю. Литвин, М. Горбаль — усі вони отримали максимальний термін ув'язнення в таборах суворого режиму з подальшим засланням). Убивство композитора В. Івасюка. Ухвала Ташкентської конференцією нових русифікаторських заходів щодо

- 1) PHOTO.UA
- 2) ARCHIVE.KHPG.ORG
- 3) WIKIPEDIA.ORG
- 4) ISTPRAVDA.COM.UA
- 5) INCOGNITA.DAV.KIEV.UA
- 6) HELSINKI.ORG.UA
- 7) POETRYCLUB.COM.UA
- 8) ARATTA-UKRAINE.COM
- 9) GOLOS.COM.UA
- 10) ZAXID.NET
- 11) STKACHUK.LIVEJOURNAL.COM
- 12) LUGFANTASTAT.UA
- 13) KHPG.ORG
- 14) KRASNEWS.AT.UA
- 15) MUSEUM.KHPG.ORG

О. Заливаха¹, Б. Горинь³, М. Горинь⁴, С. Караванський², В. Мороз³, В. Чорновіл⁵, А. Лупиніс², А. Горська¹.
Є. Сверстюк⁶, І. Світличний⁷, Н. Світлична⁸, І. Дзюба⁹, М. Осадчий¹⁰, В. Стус⁴, І. Калинець², І. Калинець², о. В. Романюк¹¹, М. Руденко¹².
О. Тихий¹³, М. Матусевич⁴, М. Маринович², Г. Снегірьов¹⁴, Л. Лук'яненко¹⁵, О. Бердник³, Ю. Бадзьо³, Ю. Литвин¹³, М. Горбаль⁶, В. Івасюк³.

- 1947 р. — Л. Каганович проводить нову «чистку» серед культурницьких кадрів, звинувачуваних в «українському буржуазному націоналізмі».
- 1951 р. — погромні статті в газеті «Правда» проти «націоналістичних ухилів в українській літературі та мистецтві».
- 1961 р. — нова програма КПРС проголосила політику «злиття націй» і подальше зросійщення союзних республік.

неросійських народів СРСР.

- 1983 р. — постанова ЦК КПРС про посилення вивчення російської мови у школах і виплату 16% надбавки до платні вчителям російської мови й літератури.
- 1990 р. — постанова Верховної Ради СРСР про надання російській мові статусу офіційної мови в СРСР.
- 10 серпня 2012 р. — Закон про засади державної мовної політики — поворот в минуле! ☹

With thanks to Lubomyr Markewych

Проща до Святої Землі та Риму

Лідія Никифрук

Коли Патріарх Святослав минулого року відвідав Едмонтон і запросив усіх на Всенародну прощу до Святої Софії у Римі на посвяту храму після реставрації, то бувша Голова ЛУКЖК Добродійка Люба Ковальчик подала ідею поєднати дві прощі. Так з легкої руки пані Люби ми відбули відразу три прощі — до Святої Землі, до Риму та до Святої Софії.

Пані Добродійка Люба все чудово спланувала. Ми семеро проживали у християнському секторі Єрусалиму і мали змогу щоденно спокійно помолитися біля Гробу Господнього, на Голгофі, та на камені, на якому положили Тіло Ісуса, коли зняли з хреста. Під самим розп'яттям внизу знаходиться гріб Адама, як свідчення, що Христос Своєю кров'ю змив первородний гріх, і так здійснилося відкуплення людства. Неможливо описати відчуття, які ми отримали під час Хресної Дороги, яку ми разом молилися, починаючи від палацу Пилата до Голгофи, і по черзі несли великий дерев'яний хрест.

Ми із сльозами в очах колядували у Вифлеємі біля печери народження Ісуса. Ми пройшли пішки Єрусалимом до Гетсиманського саду, в якому помолитися у церкві Скорботи, на місці, де молився Ісус у Страшний Четвер так, що кровавий піт виступив Йому на чолі, помолитися "Притерпівий за нас страсти" перед хрестом з частинкою оригінального хреста у Візантійському монастирі. Ми молилися у єдиній Жіночій церкві Зустрічі Матері Божої і Єлизавети, яку утримують отці Францискани, у церкві Івана Христителя, побудованій на місці, де народився Предтеча Господній, відвідали гріб царя Давида, молилися у церкві Успення Пресвятої Богородиці, оглянули велику простору

кімнату, де відбулася Тайна Вечеря та Зішестя Святого Духа, та помолилися перед кивотом з Найсвятішими Тайнами, що зберігається від часів Ісуса.

Місце, яке традиційно вважається місцем страсти Христа, Храм Гробу Господнього, Єрусалим.
Traditional site of Golgotha, within the Church of the Holy Sepulchre, Jerusalem.

Наші священники відслужили спільну Архиєрейську Службу Божу у соборі Мелхітського Греко-Католицького Патріархату в Єрусалимі, а також на Горі Блаженств, де Ісус виголосив знамениту Нагірну Проповідь.

Ми відвідали Еммаус, Кану Галилейську, куди приїжджають багато подружніх пар, щоб

відновити шлюб, Табгту, де Ісус сотворив чудо, нагодувавши 5 тисяч чоловік двома рибинами і п'ятьма хлібами. Ми були у Капернаумі біля хати Апостола Петра та у синагозі, в якій Ісус найбільше проповідував.

Ми молилися у Назареті в церкві Благовіщення Пресвятої Богородиці, де можна через скло бачити кам'яний будиночок Іаакима і Анни, де Марії з'явився Архангел Гавриїл, а також джерело Марії, де Матір Божа любила молитися. Купол церкви зроблений у вигляді квітки лілії, а грані купола утворюють безліч літер "М". На подвір'ї навколо церкви є багато образів-фресок з різних країн, присвячених Пречистій Діві Марії. Зліва при самому вході розміщено українську ікону-мозаїку Зарваницької Матері Божої.

А також побували на самій півночі Ізраїлю, де маленькими струмочками починається Йордан, де Ісус зцілив кровоточиву жінку, і де символічно передав Петрові два ключі до раю.

Обов'язково для усіх туристів, що відвідують Єрусалим, є відвідати меморіал Голодомору та історичний центр Масада, що знаходиться у Юдейській пустині. Ми купалися у Мертвому морі, де знаходиться найнижча точка Землі — 332 м, а також проїжджали біля гори Тавор та біля найстарішого міста на Землі — Єрихону, були на Йордані та на Галилейському озері, смакували рибою Петра та

оглянули човен з часів Ісуса у місцевому музеї, мали змогу помилуватися краєвидами Палестини та Ізраїлю.

Потім ми вирушили до Риму, де пані добродійка Люба мала сходуни ексективи Світової Ліги Католицьких Жінок, де вона є членом фінансового та екуменічного Комітетів. Завдяки пані Любі, яка дістала для нас спеціальні перепустки на Службу Божу в честь 50-річчя відкриття Другого Вселенського собору, яку очолив Папа Римський Бенедикт XVI, ми отримали благословення Папи. Ми були горді за нашу Церкву, яку представляв Патріарх Святослав, облачений у ризи з хрестоподібним орнаментом, як колись у патріарха Йосипа.

А о. Ковальчик, який вчився у Римі і вільно володіє італійською, орендувавши авто і будучи висококласним шофером-віртуозом, люб'язно погодився показати нам Італію. Ми мали змогу помолитися в соборах Св. Апостола Петра і Св. Павла у Римі, в соборі Святого

Ватикані, і дух перехоплювало, коли ми оглядали Рим з вершини куполу. Ми відвідали Музей Ватикану з його чудовими творами та провели найбільше часу, оглядаючи Секстинську Каплицю з її знаменитою картиною “Страшний Суд” Мікеланджело. О. Михайло показав нам Школу отців Салезіан у Римі, та отці відслужили панахиду на цвинтарі біля Риму, де поховані отці-селезіани, які вчили о. Михайла. Ми помолилися у церкві Сергія і Влаха, де знаходиться чудотворний образ Жировицької Матері Божої, і де перебував Патріарх Йосип Сліпий перших кілька місяців після Сибірської неволі.

Патріарх Йосип збудував прекрасну церкву Святої Софії у Римі, яку минулого літа відновили. Посвята Святої Софії після реставрації Патріархом Святославом на Покрову зібрала українську спільноту цілого світу на Всенародну Прощу — десь близько 5 000 прочан! Дуже вражав інтер'єр церкви своїми прекрасними образами мозаїки на золотому фоні, викладеними мільйонами

малих камінців у величній образі Спасителя, Матері Божої, різних святих. Патріарх Святослав виголосив чудову проповідь, наголошуючи, що кожна людина

Образ Зарваницької Богородиці, оточений двома постатями в гуцульських строях та візерунками в Церкві Благовіщення у Назареті.

є центром Божих планів і є люба Богові без застережень, і що без Бога ми були б купою камінців, проте ми всі однаково отримали подарунок від Бога — свободну волю, і через діла любові, добра і милосердя можемо досягнути мого Царства Небесного.

Ми мали нагоду поспіватися, взяти участь в українській Архидієрській Службі Божій у Базиліці Святого Петра, яка була відкрита тільки для учасників Прощі, прослухали чудовий концерт найкращих хорів з України, і особисто мене зворушила “Мелодія” Мирослава Скорики під диригуванням самого автора. Ми зустріли багато нових і старих друзів, серед яких була Голова ЛУКЖ з Австралії. Я подумала, що було б чудово, якби і в Україні, США, Італії та інших країнах, де проживають українці, також були засновані осередки ЛУКЖ, і можливо в недалекому майбутньому буде створено Світову Лігу Українських Католицьких Жінок.

Наприкінці патріарх Святослав запросив усіх на Прощу до Києва на посвяту Патріаршого Собору Воскресіння у серпні 2013 р. ✧

Лідія Никифорук, Едмонтон

Церква Святої Софії у Римі

Франциска та церкві Святої Кларі в Асизі, відвідали катакомби, літню резиденцію пап з чудовими фонтанами, піднялися на купол базиліки Апостола Петра у

Home of Hope

By **Bernie Mandrusiak**

Unicef currently estimates the number of homeless children in Ukraine at over 150,000. The disease of Human Trafficking has hit Ukraine, and children on the streets are prime targets for these traffickers. Solutions are needed to save these children and the Bridge of Hope program is offering one solution. This solution is called Home of Hope.

The Bridge of Hope program is the result of joint efforts of the Ukrainian Catholic Eparchy of Edmonton and the Sisters Servants of Mary Immaculate, Ukraine. This program has provided sponsorships, supported children's summer camps and conducted Christmas shoebox campaigns to numerous children in Ukraine since 2001. The sponsorships throughout the past 12 years have undoubtedly helped hundreds of children avoid life on the streets and poverty, and the newest undertaking of the Bridge of Hope will be another resource to help change the life path of those destined to homelessness.

A house has been purchased in Lviv, Ukraine and is currently being expanded to five times its original size. This building will have the capacity to house up to 24 people. The intent of this home will be to provide housing, security and life skills training to girls over the age of 16 to work toward beginning a career or furthering their education. The Sisters Servants of Mary Immaculate in Lviv will staff it when it is complete. The home is geared towards girls of this age group because currently there are children's homes and orphanages throughout Ukraine that house children, but the resources are extremely limited for those past the age of 16.

Home of hope fashion show fundraiser. Models are Christina Mandrusiak, Brittany Ward, Emily Storie, Norma Ann Power, Indira Kalynchuk, Katryna Mischke, 100-year-old bridal dress, and Fr. Myron Pyszc, St. Nicholas Parish priest, who "modelled" his "cassock" to add humour to the event.

Luba Kowalchuk, founder of the Bridge of Hope, began this project because, in her words, she wanted *"these girls to know that our church was there to reach out to them with open arms and help them and that they would know that they could be safe there."*

This is an ambitious endeavour, but due to the generosity of various benefactors it has become a reality. The original estimated cost of the purchase and renovations of the home was \$632,607. A fundraising drive began in April of 2012. To date \$326,456 has been raised. We only have \$306,151 left to go! We are over halfway there! The Home of Hope committee is depending on the continued generosity of donors throughout Alberta, Canada, and the world to be a part of this very worthy cause.

Bishop David Motiuk and Metropolitan Lawrence Huculak have been instrumental in their support of this project. The Home of Hope received the approval of Metropolitan Lawrence when he was Bishop of the Edmonton Eparchy in 2006. Bishop David has continued to carry the torch to move this project forward. The house was purchased in 2007 and both Motiuk and Huculak were present at the blessing in 2008. After the appropriate documentation for purchase and renovations was obtained, construction began in

the spring of this year. The renovations are nearing completion and it is hoped that girls will be placed in the home by the end of 2013.

Eva Kisil/Tomiuk, a longtime parishioner at St. Nicholas Ukrainian Catholic parish in Edmonton, understands the great need and the good that can come out of a home like this. As a young teenager she experienced the heartache of being taken away from her parents to a different country. She challenged everyone to support this worthwhile project.

Fundraising efforts are going ahead in earnest now and will continue for the renovation itself, for maintenance costs and for programming and living expenses. Efforts at fundraising have gone global and Ukrainian Catholic Eparchies throughout the world are being made aware of this project. Various organizations outside of the Ukrainian community, such as the World Union of Catholic Women's Organizations and the Catholic Women's League just to mention a few, will soon be approached. The committee hopes to continue exploring various avenues for raising funds. It is hoped that this project will continue to be supported for years to come by patrons who see the immense value in it. There is a great need right now to raise the funds to build the home, but the committee along

with Bishop David and Metropolitan Lawrence are hoping that patrons will see this as an ongoing project that they may consider donating to on a monthly or yearly basis.

They are devoted to the children's well-being and appeal to all to consider the Home of Hope project part of their charitable giving. Please go to ourbridgeofhope.com

or phone 780-424-5496 for more information or to make a donation. ✧

Bernie is a Social Justice Eparchial UCWLC Committee Member, Edmonton Eparchy.

Вміймо протягом цілого життя тримати руку в Божій долоні

Юстина Юля Головчак

Що саме запало мені в душу? А саме те, що неможливо правильно молитися, якщо не маємо розуміння і відчуття Живого Бога. Він тут зараз між нами, і ми повинні до нього ставитися як до живої особи, як до найкращого приятеля. В іншому випадку наша молитва перемінюється в обов'язок, який ми просто виконуємо. З досвіду людських відносин знаємо, що любов і дружба є тоді міцні, коли люди можуть просто мовчати один із одним.

Подібно є і у ставленні до Бога. Ми повинні навчитися відчувати радість у мовчазному єднанні з Ним. Ось недавно я чула про такий випадок — одна жінка приходить до церкви і священник дає їй ключі, і вона сама в церкві. Коли її запитують, а Вам не страшно одній, то вона каже: «Я дивлюсь на Бога, а Він дивиться на мене і нам добре разом». Ця жінка уміє молитися без слів у своєму серці.

Молитва є одне ціле «Я» і «Він». Доки існує окремо «Я» і «Він» нас є двоє. Часом чуємо, що суєта, клопоти, шум, гамір не дозволяють спокійно молитися. Це так, але й не так. Бо якщо людина говорить з живим Богом, ніщо не відриває її від цієї розмови.

Членкині/учасниці ЛУКЖК Торонтонської Епархії

Ми недосконалі і тому потребуємо тиші для молитви, однак пам'ятаймо, що Бог повинен завжди бути в центрі наших думок, розмов, усього нашого життя. Часом ми можемо чути нарікання зі сторони парохіян, що нічого не дала Служба Божа. І що вони з чим прийшли до церкви, з тим і повертаються. А чому? Саме тому, що ці люди не розуміють, що Бог тут, з нами поряд. Він живий і до Нього треба говорити, Йому дякувати. Так, Христос і сьогодні страждає через наші гріхи, але не у прославленому Своєму тілі в небі, але в Містичному тілі, яким є Церква, тобто ми — Божий народ. Усе, що ми вчинили нашому ближньому, вчинили Христові.

Знаємо, що молитва — це розмова людини з Богом. І якраз на молитві з нами були всі небесні ангели, всі святі, всі небесні хори, всі небесні сили та душі, які терплять в чистилищі. Вони

разом з нами молилися та просили благословення.

Помилуй нас, Господи, з великої милості Твоїї і багатством щедрот очисти нас. Серце чисте, сотвори в нас... «Усі ми в Господа крихкі глиняні посудини, — сенс лише в тім, чим наповнений еси. Якщо глину обпалювати, вона скріпне і не кришитиметься. Так загартування і біль визволять нас від зла всередині нас і від пристрастей. Треба хотіти і уміти очистити свою душу сповіддю, відкритися Господу.

Ісус Христос сказав, що за кожне пусте слово люди дадуть звіт останнього дня. Господь через щире покайання і сповідь прощає усі гріхи, навіть найбільший гріх. Господь любить нас... Божа любов не залишається на Хресті, вона неначе супроводжує і веде кожну людину протягом цілого життя. ✧

Юстина Юля Головчак, буваша голова Відділу Покрова Пресвятої Богородиці

Від Голови Крайової Управи ✧ From the National President

Dear Archeparchial President, Eparchial Presidents, Spiritual Advisors, Branch Presidents and UCWLC Members,

Three years have gone by very quickly with many memorable experiences. We have a wonderful organization and it is the members that make it so exceptionable by giving of their time and using their gifts granted by God. You truly are “Jesus Hands.”

Without the support and guidance of our Metropolitan, Bishops, National Spiritual Advisor, and Branch Spiritual Advisors our journey would have been difficult.

At the 24th Congress of the UCWLC, a new National Executive from the Archeparchy of Winnipeg will be installed. I pray that God will grant the new Executive strength and sustain you to continue the good work of the League. May God give you the courage to face the challenges. Be assured of my support, assistance and prayers.

Farewell,

Gloria L. Leniuk, HLM
National UCWLC President

Шановні Голови Архиепархій, Єпархіальні Голови, духовні радники, Голови відділів та члени ЛУКЖК!

Три роки пройшло дуже швидко з багатьма незабутніми враженнями. У нас є чудова організація та її члени, які роблять Лігу такою винятковою, віддаючи свій час і використовуючи свої таланти, даровані Богом. Ви є насправді “Ісусові Руки”.

Без підтримки і керівництва нашого Митрополита, Єпископів, духовного наставника Крайової Управи і духовних радників у відділах наша подорож була б важкою.

На 24-му з’їзді ЛУКЖК буде затверджено нову Крайову Управу від Архиепархії Вінніпегу. Я молюся, щоб Бог дарував новообраній Крайовій Управі сили підтримувати і продовжувати цілі ЛУКЖК. Дай Бог вам мужності, щоб протистояти викликам. Будьте впевнені в моїй підтримці, допомозі та молитвах.

Прощайте,

Глорія Ленюк, ПДЧ
Голова Крайової Управи

NASHA DOROHA has a new editor

Born and raised in Edmonton, Alberta, Andrea Kopylech grew up in an active Ukrainian community. With involvement in CYM, Ukrainian dance, Ridna Shkola, and graduating from the Bilingual program, Andrea’s interest in her community took root.

After graduating from the University of Alberta with a B.A. in English and Ukrainian literature, her passion for travel took hold, and between working in art galleries, and venturing into freelance writing, Andrea found time to set foot overseas to explore language, art and culture.

Andrea is a talented sales and marketing professional, writer, photographer and extreme volunteer with a passion for the written word. With two decades spent in the publishing world, she has now ventured into her own consulting business, continuing with volunteer publishing projects such as ACUA Vitae magazine

(Alberta Council for the Ukrainian Arts), and venturing to bring her volunteer and professional worlds together with projects in fund development.

This busy mother of three young children serves on the executive board of several arts organizations as well as providing leadership to the Ukrainian Canadian community on arts, cultural and heritage issues. Her fundraising skills were honed in grassroots efforts to develop support for organizations of all sizes, both local and national in scope. Currently residing in Saskatoon, SK, Andrea continues with the Alberta Council for the Ukrainian Arts (ACUA) as past president and editor, Co-chairs the National Arts Council for the Ukrainian Canadian Congress, and is a director of the Vesna Festival in Saskatoon.

Inspired by art, culture, and the written word she can’t help but seek out new projects that give her a creative outlet. Her latest project is NASHA DOROHA magazine. ✧

Edmonton Eparchy

ST. STEPHEN'S CALGARY UCWLC CONNECTION TO OUR PAST AND PRESENT

Edmonton Eparchial Cultural Committee presented UCWLC Convention members with a decorated kuefer.

The seed was planted for St. Stephen, Calgary UCWLC to create miniature heritage trunks (kuefers) to present to our families in memory of our grandparents from Ukraine. We remember the trunks brought from the homeland with necessities for faith and survival.

MEETING FATHER PETER BABEJ

Presently St. Stephen Protomartyr Church in Calgary is blessed with two priests, **Father Mark A. Bayrock**, Pastor and **Father Peter Babej**, Assistant.

In 2008, Father Peter, his wife **Donna**, and three girls **Anastasia**, **Theodosia** and **Olena** arrived from Toronto where Father Peter's experience with administration, liturgical and youth led him to become the pastor of the Holy Eucharist Ukrainian Catholic Church in Toronto. He directed the publications of prayer books, children's catechism and Divine Liturgy for the youth.

Currently as associate pastor, Father Peter serves as spiritual advisor for our UCWLC group and is involved with many aspects of the parish. In the Ukrainian com-

Father Peter Babej and UCWLC St. Stephen, Calgary, AB

During our Christmas meeting, **Father Peter** and our ladies proudly created a tiny heritage trunk. A cross, a holy picture, wheat, honey, garlic and an old superstition were placed inside the trunk. An explanation from "Baba" of the meaning of these items was placed in the kuefer. In addition, a picture and a short family history may be included to share with our grandchildren. This was an enjoyable meeting that other members may wish to pursue.

munity he has shown strong leadership with the youth group Plast. He is providing support for the catechetical and liturgical committees at the Edmonton Eparchy level. Most recently in 2012 he created the Episcopal Divine Service and Pew book on the occasion of the pastoral visit of Patriarch Sviatoslav Shewchuk.

UCWLC is grateful to our valued team of Fathers Mark and Peter for their support of our endeavours.

Marion Makarchuk, St. Stephen UCWLC

RECOGNIZING A FAITHFUL SPIRITUAL ADVISOR

Fr. Michael Kowalchuk, as UCWLC Eparchial Spiritual Advisor for almost ten years, was a pillar of strength. Deeply committed to the preservation of our faith, language, traditions, and our organization, his love and devotion to his people and his dedication to children/youth and family was very evident. He always praised the League's good works, its accomplishments, and encouraged its members to stick and work together, despite the changing times and obstacles that we face, in order

to continue carrying on with the good works of our organization and its aims and objectives. Whatever the request, whether it was for articles for **NASHA DOROHA** or various other matters, Fr. Kowalchuk was always ready and willing to assist. In his own words he has said, *"I have always tried to overcome adversity and challenges by being helpful."* Our sincerest gratitude and appreciation for his mentorship, guidance, leadership, active participation, and support of UCWLC.

After almost forty years of priesthood, Fr. Kowalchuk retired in July 2012. **Fr. Janko Herbut**,

Eparchial UCWLC President Evelyn Eveneshen presents gifts of appreciation to Very Rev. Fr. Michael Kowalchuk.

currently the parish priest of Exaltation of the Holy Cross, Edmonton is the new UCWLC Eparchial Spiritual Advisor. Fr. Janko was the National Spiritual Advisor (2007-2010) when the UCWLC National Executive was in Edmonton. We wish both Fr. Michael and Fr. Janko many more happy and healthy years in their future endeavours.

The honouring of Very Rev. Fr. Michael Kowalchuk took place earlier this year with **Bishop David Motiuk**, Very Rev. Fr. Michael Kowalchuk, and Rev. Fr. Janko Herbut celebrating the Thanksgiving Liturgy at St. Josaphat Cathedral, Edmonton. Many UCWLC Eparchial Executive, committee members, branch presidents, and guests enjoyed the dinner feast.

UCWLC PAYS TRIBUTE TO SSMI: ANNIVERSARIES FOR TWO SSMI NUNS

On behalf of Assumption of the BVM UCWLC, **Anne Pawelek**, interim Branch President, paid tribute to **Sister Laura** for 50 years of service to our church and our Ukrainian community and to **Sister Yvonne** for 25 years.

Sisters Laura and Yvonne being honoured on their 50th and 25th Anniversary: Sister Yvonne, Bishop David, Sister Laura.

"The Sisters of Sister Servants of Mary Immaculate are an important part of our lives—available, visible and dedicated in the different ways you serve us.

"Sister Laura, you are what one may call the Spiritual 911. Any news of anyone being seriously ill or in need of help, you advise us.

More, you are there, visiting and taking Holy Communion to the sick and shut-ins.

"Sister Yvonne, you are sweet and gentle with all, especially with children. You do a great service in preparing them for their catechism and First Communion. Your work with the physically and mentally challenged children is great.

"Today, we honour Sisters Laura and Yvonne, but we would be remiss if we didn't recognize all Sisters of SSMI. Each of you has contributed in different places, times, and various ways too numerous to mention. The SSMI order has been God's gift to our church and nation. We thank you for answering God's call to serve with prayers, perseverance and good works. May God continue to bless each one of you, may Our Lady keep you in her care, and may Sister Josaphata, your co-foundress, pray for you."

*Assumption of the BVM
UCWLC, Calgary, AB*

**Did you buy a gift
subscription or two of
NASHA DOROHA
for your favourite people?
For their birthday
or anniversary?
Please see page 33.**

"HOME OF HOPE" FUNDRAISER

On Sunday, April 21, 2013, the St. Nicholas UCWLC hosted a fundraiser for the Home of Hope project in Ukraine. The project, initially initiated by **Luba Kowalchyk**, founder of the Bridge of Hope, is now a priority of the Edmonton Eparchy. The Home of Hope is a safe house for young girls, aged 16 and older, who no longer can stay at an orphanage.

were asked to wear a hat or fascinator which added much delight to the event. The function ended with draws for the many prizes donated for the "Pick-a-Prize" auction, as well as door prizes for those attending and those wearing a hat or fascinator. A grand total of \$4,080, including additional donations by attendees, was raised for the Home of Hope. There is hope!

Joyce Chrunek-Rudiak

Саскатунська Епархія

MUSÉE UKRAINA MUSEUM

continues to make significant progress thanks to the generous support of its many donors and dedicated volunteers. In early 2012 the building shell and main floor were completed, and all artifacts were safely moved into the new building.

Over the summer a team of dedicated volunteers worked aggressively to ready the main floor for the historic visit and blessing of the Museum by **His Beatitude Patriarch Sviatoslav Shevchuk** who was on his first pastoral visit to the Eparchy of Saskatoon.

September 22, 2012 will be recorded as a significant event: His Beatitude blessed the newly constructed Museum building at 222 Avenue M South in Saskatoon. Approximately 200 guests, greeted at the main entrance by Museum Board Members **Angeline Chrusch** and **Eileen Yaworski**, awaited his arrival. Many took the opportunity to view the various temporary displays that were set up on the

Home of Hope Fundraiser. The models are Emily Storie, Brittany Ward, Christina Mandrusiak, Katryna Mischke, Norma Ann Power, Indira Kalynchuk, and Lindsay Baugh. The models are wearing Ukrainian fashions that were worn in the '70s to the '90s. The one on the far right is an outfit that Lindsay Baugh received last year as a gift from two friends in Ukraine.

To prevent these girls from living on the streets and often falling prey to human trafficking, a house has been purchased and is being renovated to provide 20 girls safe lodging, where they can develop their faith, complete their education and secure jobs that would help them lead safe and productive lives in their beloved Ukraine. Two Sister Servants of Mary Immaculate will live in the home and oversee its operation.

The afternoon, filled with much enjoyment, began with a reception of delicious desserts and beverages, followed by a fashion show of vintage clothing, contemporary clothing, some Ukrainian fashions, and some humorous outfits. All ladies

Musée Ukraina Museum blessing. The welcoming party: Anna & Morris Korpan, Patricia Mialkowski, Jayne Paluck and Gloria Leniuk.

Listening attentively to the Patriarch's message: Patricia Mialkowsky, Rose Worona (representing the Dormition of the Mother of God UCWLC), Gladys Rogalski (President, St. George's UCWLC), Marie Woytowich (President, Saints Peter & Paul UCWLC), Peter Kostiuk (Ukrainian Veteran and UCBC member) and Michael Mialkowsky (UCBC and Museum member).

main floor and enjoyed bandura and violin music by **Rev. Fr. Jeffrey Stephaniuk** and his daughter, **Orysia**. The event was facilitated by **Martin Hryniuk**; Master of Ceremonies was **Diane Boyko**.

His Beatitude was welcomed by **Patricia Mialkowsky**, President of the Board of Directors, with a kolach (made by **Ann Komarnisky**) and salt on a beautifully embroidered rushnyk made for the Museum by **Jennie Franko**. Patricia was joined by **Jayne Paluck**, Eparchial UCWLC President, **Gloria Leniuk**, National UCWLC President, and **Morris and Anna Korpan** who represented the donors and membership. His Beatitude proceeded to the Chapel Gallery for the service. Board Member **Nissa Baran** led the choir and UCWLC representatives from the three Saskatoon parishes held candles. After the blessing Patriarch Sviatoslav offered great words of encouragement and inspiration. To see more pictures and hear his message (in Ukrainian), please visit the Museum website www.mumsaskatoon.com and follow the links.

His Beatitude was introduced to UCWLC artists displaying their work: **Roma Nowakowski** (original artwork) and **Ann Komarnisky** (collection of korovaji). Board Member

Bishop Michael Wiwchar making a presentation on the life of Bishop Budka

Anna Mycyk presented His Beatitude with an icon she had written.

On December 22, 2012 the Museum hosted **Bishop Emeritus Michael Wiwchar, CSSR** who gave a very informative talk on the life and service of Blessed Martyr Bishop Nykyta Budka. The installation of Bishop Budka was held at St. Nicholas Ukrainian Catholic Church in Winnipeg on December 22, 1912—exactly 100 years earlier!

Fundraising continues to support the Museum and pay of the construction mortgage. Volunteers continue to work to assemble the displays and ready the Museum for the future opening. The Museum looks forward to welcoming many visitors this June as Saskatoon hosts the UCWLC, UCBC & UCY National Congress.

To make a donation, please visit www.mumsaskatoon.com.

Donations

January 16, 2013 to May 1, 2013

Nasha Doroha Submissions

Mary Bodnar, Wynyard, SK.	\$75
Edmonton UCWLC, AB.	\$75
Tolstoi UCWLC, MB.	\$25
Calgary UCWLC, AB.	\$75
St. Demetrius UCWLC, Etobicoke, ON. . .	\$55
St. Mary's UCWLC, Mississauga, ON.	\$50
Tatiana Kohut, Toronto, ON.	\$25
Stephan & Zonia Chorney, Toronto, ON. .	\$25
Radway UCWLC, AB.	\$75

Nasha Doroha Reserve Fund Donations

St. George's UCWLC, Prince Albert, SK. .	\$75
St. Mary's UCWLC, Yorkton, SK.	\$75
Dormition of the Blessed Virgin Mary	
UCWLC, Saskatoon, SK.	\$50
Sts Peter & Paul UCWLC, Canora, SK. . .	\$75
Sacred Heart UCWLC, Ituna, SK.	\$100
New Westminster Eparchy	
UCWLC Branches (9)	\$295

Mary Dyma Scholarship Fund

UCWLC Vancouver Branch, BC.	\$50
UCWLC New Westminster Branch, BC..	\$100
UCWLC Prince George Branch, BC.	\$100

Vera Buczynsky Scholarship Fund

UCWLC Vancouver Branch, BC.	\$50
UCWLC New Westminster Branch, BC..	\$100
UCWLC Prince George Branch, BC.	\$30

Emergency Relief Fund

UCWLC Vancouver Branch, BC.	\$100
UCWLC New Westminster Branch, BC..	\$100
UCWLC Prince George Branch, BC.	\$50

WUCWO

UCWLC Vancouver Branch, BC.	\$55
UCWLC Surrey Branch, BC.	\$18
UCWLC Vernon Branch, BC.	\$19
UCWLC Kamloops Branch, BC.	\$11
UCWLC Nanaimo Branch, BC.	\$6

Thank you very much
for your donations.

Elizabeth Zahayko, ND
Financial Administrator

A bus station is where a bus stops.
A train station is where a train stops.
On my desk, I have a work station...
What more can I say?

UCWLC WINNIPEG ARCHEPARCHY HOSTS CULTURAL MEAL FOR L'ARCHE WINNIPEG COMMUNITY

On Wednesday, February 27, 2013, the UCWLC of Winnipeg donated and served a meal to twenty-eight residents and twenty-eight caregivers of the Winnipeg L'Arche Community at Dayspring in the lower level (Salle Vanier), one of the six homes in the city. The evening began with a prayer by **Leanne**, one of the residents of L'Arche. **Hubert Pantel** of the L'Arche community presented a spiritually moving video of the

Elsie Liwiski, Ukrainian Charities UCWLC Archeparchy of Winnipeg; Diane Truderung, Acting Director for Fund Development and Communication for L'Arche; Gille, resident of L'Arche; Eliyani Vierra, Events Coordinator for L'Arche; Pat Sirski, President UCWLC Archeparchy of Winnipeg

highlights of L'Arche in 2012.

The theme for the evening was "Gratitude." Psalm 33 vs 1-6 reminded us that in all of our gratitude, God is praised not only for His goodness, but also for His greatness. This was very visible in the

joy of all those present. **Barbara Pantel**, Homes Coordinator, introduced **Elsie Liwiski**, Charities coordinator, and **Pat Sirski**, President of the Archeparchy of the UCWLC, brought greetings to everyone on behalf of their organization.

Eight branches of the UCWLC of the Archeparchy of Winnipeg who volunteered in serving the meal to the L'Arche community.

At left: bandurist Esther Juce. Above: Rusalka Dancers, Chelsea Berezuk and Kevin Groot.

Bandurist **Esther Juce** and dancers **Chelsea Berezuk** and **Kevin Groot** from the Rusalka Dance Ensemble performed to the delight of those present. A beautifully decorated cake was served in commemoration of L'Arche's 40th anniversary, which is being celebrated in June 2013. The tables were beautifully decorated with an Easter theme and the ladies from all the many branches marvelled as to how well all worked together for this uplifting project. What a wonderful way

South Region UCWLC Convention.

Front row: Sonia Prociuk, Pauline Ewonchuk, Helen Bially, Fr. Doug Leclair, Pat Sirski, Jean Sherman, Stephanie Bilyj, Frances Bodnar.
Back row: Nicole Peeters, Maryann Derewianchuk, Helen Kachar, Anne Chubaty, Olga Bezditny, Adele Mayberry,
Sonia Kraynyk, Joy Reimer, Sophie Melnychuk, Florence Petrash, Anne Kraynyk, Helen Derewianchuk.

to incorporate our Lenten Project into this community!

Special thanks to the ten branches who donated perogies, cabbage rolls and monetary donations and to eight branches (twenty-three volunteers) who prepared and served the food, to Giant Tiger who donated socks to each member of the community, to Sevala's Ukrainian Catering and to Canada Safeway for their donations.

L'Arche, founded in Trosly-Brevil, France in 1964 by Jean Vanier, is an international non-profit faith-based organization dedicated to support people with developmental disabilities. It operates in 40 countries, including one in Lviv, Ukraine. L'Arche Winnipeg was established in 1973.

*Marilyn Krochak
UCWLC St. Michael's Parish*

SOUTH REGION UCWLC CONVENTION

was hosted by the UCWLC of the Ascension of Our Lord Ukrainian Catholic Church in April with 18

members in attendance from Sundown, Tolstoi and Rosa.

Winnipeg Archeparchial Executive members **Pat Sirski**, President, Honorary Life Members **Jean Sherman** and **Stephanie Bilyj**, also **Frances Bodnar**, Membership chair, attended.

Following the opening ceremonies greetings were brought by **Sonia Kraynyk**, Sundown President. **Father Doug Leclair**, parish priest, spoke on "Year of Faith" as proclaimed by Pope Benedict XVI and the "Convention Prayer" was read by **Maryann Derewianchuk**.

Guest speaker Pat Sirski, Archeparchial President, expressed her appreciation for the faith, vision and courage of the UCWLC pioneer founding members. In 1966, Pat's mother, **Nell Kozoriz**, was Archeparchial President of UCWLC and along with the National President **Irena Pawlykowska**, toured the many branches in rural Manitoba.

On display was a beautiful beaded picture by an 18-year-old former

student at the Nadvirna orphanage. The Archeparchy donations were used to renovate and supply needed items for the orphanage.

Helen Bially, Tolstoi President, **Pauline Ewonchuk**, Rosa President and **Sonia Kraynyk**, Sundown President presented activity reports focusing on the four aims of UCWLC.

Stephanie Bilyj reported on **NASHA DOROHA**, emphasizing the history and all the work associated with its publication.

Pat Sirski presented pins: **Joy Reimer**, Sundown Branch, for ten service years; **Maryann Derewianchuk** for 30 years; and Tolstoi's new member, **Olga Bezditny**, with a membership pin.

The Prayer for the success of the Year of Faith was read by **Sonia Prociuk**, Holy Eucharist Branch, Winnipeg and daughter of the late **Katherine Happychuk**, one of the founding and a longtime member of the Sundown Branch.

Sonia Kraynyk

ANNUAL OVERVIEW

2012 was a year to celebrate the role of women leaders in the Ukrainian community. Six members were delegates to the Xth Congress of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations, October 11-14, 2012 in Toronto. The Congress highlighted 65 years of WFUWO achievements by addressing its theme "Working together to promote and maintain our heritage." Three UCWLC members were delegates from the Executive, and many Branch members attended open sessions and the celebratory banquet. Participating as well at the Congress as delegates were **Gloria Leniuk**, **Sophia Manulak** and **Pat Sirski**. The new, elected Executive includes UCWLC members: **Irene Patten** as 1st Vice-President, **Vera Homonko**—Chairperson Audit Committee, and **Olga Danylak** and **Tamara Woloschuk**—members of the Constitution Committee.

The Eparchy Executive sponsored the presentation of the film *Three Stories of Galicia* to the public at St. Nicholas parish (Toronto) in December. This film was effective in promoting community dialogue about diverse experiences. It focused attention to the life experience of a Ukrainian heroine from the WW II era, **Olha Ilkiw**, profiled in the film.

To help members focus on their spiritual journey in this year of Faith, our Eparchy has been fortunate to benefit from continued spiritual formation exercises such as silent retreats, days of reflection and parish-based vigils, missions and a series of monthly faith-building exercises.

Following the opportunity to carol among our supporters at Christmas, Toronto Eparchy UCWLC Museum Committee sponsored a long weekend of presentations about pysanky-making. From March 22-24, the presenters welcomed school tours for a hands-on demonstration. Exhibits included unique collections of traditional and new variations of pysanky and traditional Ukrainian dress by regions in Ukraine. **Maria Rypan** and children from "Echo" Musical Studio were featured.

The spring heralds our pro-life advocacy in Canada and promoting rule-of-law resolutions to Ukraine's political problems. Our annual Eparchial pilgrimage will take place at Mount Mary, Ancaster and the National Congress in Saskatoon. Our prayer is that our Congress decisions will promote safety of Ukrainian women world-wide and support for Christian family life and values at home and abroad. We certainly look forward to hearing more about the Saskatchewan launch of UCWLC materials that can be shared with women in Ukraine.

*Marion Barszczyk, President,
UCWLC, Toronto Eparchy*

40 YEARS

At their recent annual Valentine Tea & Bake Sale, St. Volodymyr UCWLC Thornhill Branch celebrated their 40th year. On behalf of **Mayor Scarpetti**, Thornhill Councillor **Valerie Burke** presented a plaque of thanks to St. Volodymyr UCWLC for their community participation. Many UCWLC presidents, members, neighbours and guests attended, as well as **Elsie Roman** (wife of the late **Mayor Tony Roman**) who initiated in the purchase of St. Volodymyr, together with the late **Father Volodymyr Shewchuk**, OSBM.

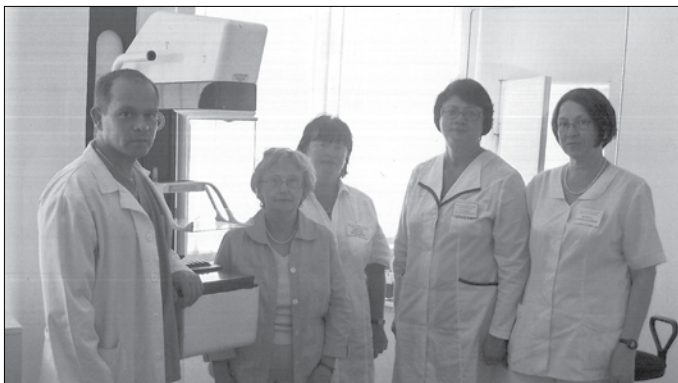
Mnohaya lita.

Mary Gregorish, 1st UCWLC President

Helen Perko-Hrycyna (tea convenor), **Valerie Burke** (Thornhill Councillor), **Irene McLellan** (tea convenor), **Elsie Roman** (honoured guest), **Mary Gregorish** (1st UCWLC President). February 10, 2013.

«МАМОГРАМ» ЛУКЖК У ШПИТАЛІ У ЛЬВОВІ

Second from left is Bozhena Iwanusiw, UCWLC member, Toronto Eparchy Executive (Charitable Convenor), at the Clinic in Lviv.

Часто буваючи на Україні, відвідувала «Мамограм Центр» і слідкувала за вжитком апаратури. Машина «Мамограм» була закуплена на 60-ліття ЛУКЖК та інстальована в лікарні № 2 у Львові на Сихові 2007 року.

Поскільки залишилися фонди, зібрані на мамограм-машину, так само закуплено ультразвукову апаратуру для подальшого дослідження раку.

У Львові існують лише 4 мамографи, з них один платний. Тепер мамографи функціонують 8 годин на день.

Однак часто апаратура не працює, і її потрібно направляти. Тепер у Львові існує фірма, котра обслуговує таку апаратуру (раніше це було лише у Києві). Не раз апаратура не працює, тому що немає постійної напруги в розетках. Машині «Мамограм» вже 10 років, і потрібно було б замінити на мамографі «комп'ютер» та «екран», а також додати джерело сталої напруги (UPS). На таке поліпшення апаратури потрібно лише пару тисяч доларів.

Божена Іванусів

Caution: The Ontario government has recalled some mammograms for detection failure. Quebec is in the process of doing the same. — Ed.

ЗЕРНИНА ЛУКЖК

Маленька група відважних жінок, членкинь ЛУКЖК відділу Собору Покрови Пресвятої Богородиці в Торонто, які самі собою варті, щоб я написала про них.

Нас небагато, але ми стараємося поповнювати Лігу молодими членкинями і радіємо, якщо за рік до нас прийде хоча б дві членкині, бо багато відійшло.

Працюємо із гаслом „Для Бога і народу” не тільки на словах, а й на ділі.

Маємо цікаві проекти, над якими працюємо. Це допомога в побудові Греко-католицької церкви „Всіх святих українського народу” в місті Южноукраїнськ, Миколаївської області, центральна Україна.

Також допомагаємо дітям-сиротам в цьому ж місті Южноукраїнськ.

На цей рік маємо нові проекти, над котрими ми будемо працювати.

По-перше, ніхто і ніщо не зупинить примноження любові у світі.

“Я знайшов серед вас відданих-вірних”. Треба уважно вслухатися в ці слова.

Так, ми стараємося бути прикладом не тільки милосердя, а й скріплювати нашу віру, духовний ріст.

Нам потрібно допустити Ісуса до свого серця.

Адже в житті бувають хвилини щастя і безтурботності, але здебільшого життя наше перебуває в турботах і проблемах, які часом нам самим вирішити і подолати непросто. Можливості людини обмежені,

а ти Всемогутній Таємничий, у своїх Діях, осяяний у святій любові, і ми звертаємося до Тебе у молитвах.

Молитва — це найбільша сила в наших руках. Хто з молитвою, той завжди перемагає.

Молитва не тільки залізо ламає, для неї не існує ні найглибших океанів, ні найвищих гір. Щира молитва все небо обіймає. Особливо молитва Літургійна, спільна молитва в родині. В родині ми молимося: „Молитва української родини”, написала — **Лесьа Храплива-Щур**.

А ще ми пам'ятаємо і знаємо, що чим більше даємо, тим більше отримуємо, тим більше збагачуємо своє серце і душу. І тоді нас більше любить Бог.

Що найперше потрібно зробити в Лізі — це правильна організаційна робота. А саме: відвідування і проведення сходів Ліги і Управи.

Нам потрібно робити так, щоб сходи були цікаві.

Добра підготовка саме голови ЛУКЖК.

Щоб вона мала свої бачення і узгоджувала і членкинями цікаві дискусії, а не сварки. Ухвалення рішень і їх виконання, а в кінці — це повага одна до одної.

Ми знаємо, що насамперед ми працюємо, щоб було цікаво і корисно нашим парафіянам. Щоб прийшовши на Службу Божу, люди спокійно і з радістю прийшли на каву, поспілкуватися і відчувати, що то є Неділя. Не спішать додому, на закупи, а сидять спокійно, п'ють каву, ароматний чай і розповідають один одному свої тижневі історії та пригоди. Тоді і нам

приємно. В кожну неділю в залі Собору ми маємо багато людей.

Робимо каву щонеділі:

I-ша неділя місяця — хор „Благовіст”

II-га і III-тя неділя — ЛУКЖК

IV-та неділя — БУК

ЛУКЖК має 4 групи, що роблять каву, а в кожній групі є старша групи, це п. **Оля Марія Сабат** (почесна голова), **Добродійка Єлізавета Жила**, **Добродійка Марія Панчишин** і **Оксана Сидір** (наша господиня).

Ми також практикуємо і продаємо гарячі вареники із сметаною, бо як казав мій Батько: „Що то за неділя без вареників”.

Окрім того кожна група проявляє ініціативу, тобто готують борщ із пірижками, канапки, солодке, картопляні плячки, щоб наші гості мали добрий настрій і були задоволені.

Таким чином ми збираємо кошти на харитативну діяльність в Україні і в Канаді.

Так ми вбираємо Божий Гріб „Плащаницю” в Страсний Четвер.

Стараємося зробити цікаві і прибуткові передсвяткові базари і Чайок „Барвіста Осінь”. А ще гарно святкуємо наше свято „День ЛУКЖК”.

Членкині одягають українські національні костюми з красивими вишивками і з прапором заходять до Собору, перед Службою Божою, і співають Гімн „О спомогай нам Діво Маріє”. Маємо Службу Божу за здоров'я членкинь, а після святкового прийняття. Останній 2012 рік ми святкували в ресторані, разом із нашими духовними пастирями. Хвилиною мовчання згадали всіх, хто відійшов від нас у Вічність, а потім мали чудову українську музику. Гарно відпочили, поспівали і потанцювали.

Нам потрібно більше працювати, щоб поповнити наші ряди, виховувати і готувати собі заміну, щоб справа, почата ветеранами, не згасла.

А саме — створення молитовних груп, частіше зустрічатися за горнятком кави і в дружній атмосфері вирішувати наші проблеми і завдання.

Ще нам потрібно ділитися своїм досвідом із жіноцтвом на Україні. Було би цікаво створити групи ЛУКЖК на Україні.

В любій справі, яку ми робимо, ми пам'ятаймо, що з любов'ю завжди над усе — це мабуть і є найбільша ласка, яку ми отримуємо.

Зернина, яка лягає в ґрунт, не журиться, коли і що з неї виросте. Вона просто росте через камінь і терня, тягнеться до Неба.

Так і ми робимо.

Любимо життя таким, яким воно є, і воно любить нас такими, як ми є.

Кожен отримує залежно від того, ким є завдяки Ласці Божій.

Твоя Книга життя, Спасителю, залишається незакінченою, бо Твоя безмежна Любов ніколи не зможе написати слово „Кінець”.

Буваша Голова ЛУКЖК Юстина Юля Головачак

Вічна пам'ять

Прийдіть, браття, попрощаймося з померлою, і подякуємо Богові, вона бо відійшла від рідні свої і до гробу спішить. Вже не журиться про суєту світу і про многострасне тіло.

Come, Brothers and Sisters, let us bid a last farewell to her who has passed away, and also let us thank God. She is leaving her relatives and is hastening to the grave. No longer is she concerned about the vanity of the world and her human passions. Where are her relatives and friends? Behold we are parting now. Let us pray to the Lord for her repose.

Eternal Peace

✠ Helen Hladyshevsky

Aug. 18, 1933–Jun. 30, 2012

Helen Hladyshevsky, a member of Assumption BVM, UCWLC, Calgary for over 50 years, served in various positions. She was the NASHA DOROHA distributor, Branch president, secretary, co-treasurer, convenor of pyrohy making groups, tended to the flowers in church, and typed all UCWLC papers and the church bulletin in earlier years. For any church or hall function, she was the first to arrive and the last to leave. She was a kind, uncomplaining, faithful friend to all, even after she faced health problems. Helen served UCWLC, the Church, and her family with loyalty, devotion, and perfection.

Besides Helen Hladyshevsky, the Assumption of BVM Branch has lost the following members during the last year:

✠ Julia Swiatylo

Jun. 1923–Sep. 2011

Julia was UCWLC Secretary for many years. She was a faithful church choir member and a great promoter of being Ukrainian.

✠ Janina Onyskiw

Dec. 1922–Feb. 2012

Janina was a great choir member. She baked many pasky and babky for the Parish.

✠ Katherine Olijnyk

Feb. 1923–Sep. 2012

Katherine was another great paska and babka baker. She was known for her artistic pasky decorations.

✠ Anne Szun

Jun. 1916–Jan. 15, 2013

Anne loved music and was an accomplished violinist, singer, and member of several choirs. A UCWLC member for 60 years, she served as president for 12 years.

Anne Pawelek, Assumption of the Blessed Virgin Mary UCWLC, Calgary

✠ Mary (Panylyk) Kuzik

Aug. 21, 1913–Dec. 14, 2012

“99 Years of Sunshine”

Mary, gifted with wit and humour, loved flowers in the garden, children and animals. She was a Radway, Assumption of the Blessed Virgin Mary Parish UCWLC member for over 50 years and was recognized at our 60th anniversary in 2010. Our work was made much lighter by her presence. Mary and her husband, Joe (deceased 1997), were farmers at Myrtle Creek near Radway. Their life was about loving, caring and serving their family, friends, community and church. They had two sons, Cornell (deceased 2010) (Mary), Lyle (Donna), five grandchildren and five great grandchildren. Eternal Memories.

✠ **Olga Dutka**
(née Andrusyshen)

Nov. 9, 1916–Aug. 24, 2013

PHOTO BY
THERESA ANTONIUK

was born in Winnipeg, the fourth child of Michael and Francisca. She attended St. Nicholas Ukrainian Catholic School (now Immaculate Heart of Mary School) and St. John's High School and married Michael Philip Dutka on August 16, 1941. She had two children, two grandchildren and three great grandchildren, one born ten days following her funeral. She resided in North-End Winnipeg all her life and devoted her time to her family and church.

In 2011 in recognition of Olga's dedicated service for 65 years as a member of the Ukrainian Catholic Women's League at St. Nicholas Church, she was awarded a certificate of merit and a lapel pin, which she wore proudly.

Olga enjoyed her three trips to Europe (especially Rome), to the USA (Las Vegas and Hawaii) and coast to coast Canada. In her younger years she crocheted prize-winning tablecloths and bedspreads that have become treasured family keepsakes. She belonged to the seniors' clubs at both Blessed Virgin Mary Church and St. Nicholas Church and looked forward to

socializing. For over 20 years, Olga's independent spirit and strong will allowed her to live out her life in her own apartment at St. Mary the Protectress Villa for senior residents.

Olga lived a full and contented life enjoying each day as a gift from God. She had a way of making everyone feel special. Her quick mind and quiet sense of humour endured to the end.

June Dutka, her daughter in Winnipeg

✠ **Julia Oruski**

Apr. 20, 1926–Apr. 7, 2013

daughter of Harasym and Eva Krywulak, was born in Beckenham District, Sask. In 1944, Julia married Peter Oruski, a school teacher. They resided in rural areas, 28 years at St. Peter's Colony. They were members of St. Peter's Catholic Church where Julia was an active member of the League assisting with preparations for regular annual pilgrimages to Our Lady of Lourdes Grotto and sewing church vestments. In 1992 Julia and Peter moved to Regina. Julia was a kind, gentle and generous soul. She is survived by a son Allen, a daughter Pat (also a UCWLC member), four grandchildren and four great grandchildren. The youngest,

Paisley Julia, was born one day after our Julia passed on.

Olga Klewchuk, St. Athanasius, Regina

✠ **Jaroslawa Stasiw**

Apr. 4, 1920–Jan. 17, 2013

Our beloved mother, grandmother, sister, aunt and friend passed away peacefully just short of her 93rd year. Jaroslawa is predeceased by her husband Mykola, her brothers Bohdan, Petro, Mychajlo, and sister Ivanka.

She will be lovingly remembered by her children: Ivanka and husband Chester Bortkiewicz, Peter and wife Judy, Nadia and husband Ron Kuprevicius. She will always be cherished by her 6 grandchildren: Natalka and husband Ashley, Melania, Paul, Adam, Amelia and Lorna (whom she helped to raise with such pride). She is survived by her brother Mykola Gac, many nieces and extended family.

Jaroslawa's involvement in her church and community, her enthusiasm in helping others, her words of wisdom, her legacy of interesting stories and spontaneous outbreak into song, her tasty tortes and napoleon will be fondly remembered by her family, neighbours and friends.

Family wish to extend their appreciation to the nurses, food staff, and care givers of the Ivan Franko Home for their efforts in providing for her needs.

Jaroslawa was a UCWLC member since 1960 at St. Mary's Dormition Branch, Mississauga. She received her 50 year pin on June 2012.

Applies to women, too!

Crabby Old Man

What do you see nurses?... What do you see?
What are you thinking... when you're looking at me?
A crabby old man... not very wise,
Uncertain of habit... with faraway eyes?

Who dribbles his food... and makes no reply.
When you say in a loud voice... "I do wish you'd try!"
Who seems not to notice... the things that you do.
And forever is losing... A sock or shoe?

Who, resisting or not... lets you do as you will,
With bathing and feeding... The long day to fill?
Is that what you're thinking?... Is that what you see?
Then open your eyes, nurse... you're not looking at me.

I'll tell you who I am... As I sit here so still,
As I do at your bidding,... as I eat at your will.
I'm a small child of Ten... with a father and mother,
Brothers and sisters... who love one another.

A young boy of Sixteen... with wings on his feet.
Dreaming that soon now... a lover he'll meet.
A groom soon at Twenty... my heart gives a leap.
Remembering, the vows... that I promised to keep.

At Twenty-Five, now... I have young of my own.
Who need me to guide... And a secure happy home.
A man of Thirty... My young now grown fast,
Bound to each other... With ties that should last.

At Forty, my young sons... have grown and are gone,
But my woman's beside me... to see I don't mourn.
At Fifty, once more... babies play 'round my knee,
Again, we know children... My loved one and me.

Dark days are upon me... my wife is now dead.
I look at the future... shudder with dread.
For my young are all rearing... young of their own.
And I think of the years... and the love that I've known.

I'm now an old man... and nature is cruel.
Tis jest to make old age... look like a fool.
The body, it crumbles... grace and vigour, depart.
There is now a stone... where I once had a heart.

But inside this old carcass... a young guy still dwells,
And now and again... my battered heart swells.
I remember the joys... I remember the pain.
And I'm loving and living... life over again.

I think of the years, all too few... gone too fast.
And accept the stark fact... that nothing can last.
So open your eyes, people... open and see.
Not a crabby old man... Look closer... see ME!

A short instructive story about four persons named All, Someone, Everyone, No One

A very important task had to be carried out. All were certain that someone could do it. Everyone could have done it, but no one did. Someone got angry, because this was everyone's duty. All thought that everyone could have done this, but no one understood that all would not do this, because they were looking at everyone. In the end, all accused everyone when no one did that which everyone could have done.

Коротка повчальна історія розповідь про чотири особи, яких звали: Усі, Хтось, Кожний, Ніхто

Треба було виконати дуже важливе завдання, і Усі були певні, що Хтось це зробить. Кожний міг це зробити, але Ніхто не зробив. Хтось розгнівався, бо це було завдання Кожного. Усі вважали, що Кожний міг це виконати, та Ніхто не зрозумів, що Усі цього не зроблять, бо дивилися на Кожного. Закінчилося тим, що Усі обвинувачували Кожного, коли Ніхто не виконав того, що Кожний міг зробити сам!

З подякою Rosemarie Nahnybida

Dr. Maria Fischer-Slysh

September 13, 1922–February 13, 2012

By **Petro Didula**

After an exceedingly productive career as a pediatrician in the Chicago area, Dr. Maria Fischer-Slysh embarked on a second, exceptionally prolific vocation in her retirement as a philanthropist. Motivated by the love of her faith, Ukraine, and native language, Dr. Maria Fischer-Slysh devoted her time and energy to support their continued existence.

"They say that for a woman to be happy, she should love and be loved. I was lucky because I met a remarkable man who became all in my life—protection, comfort, soul mate, advisor... Not every woman is that fortunate. This continued for 32 years, from the beginning

of our relationship in 1950 to the death of my husband in 1982. But when I recall our life, I understand that if we had not met, I would have been different. Love brings out the best in a person—spiritual generosity and the willingness to share with fellow men all that you have. The light of love illuminates my life today—which has not become empty and pointless—because there is still a love in my heart for Ukraine, the land from which I was forced to leave yet remember, living either in Germany, in the U.S. or in Canada." (Dr. Maria Fischer-Slysh quote from Michael Slaboshpytsky's Ukrainian Patrons.)

UCCF.ORG

Dr. Rudolf Fischer and
Dr. Maria Fischer-Slysh in 1959.

Dr. Maria Fischer-Slysh was one of five children born into the family of Judge Adolph and Olha Slysh (Zholkevych), in Kolomyia. Both parents were pious and raised their children in a religious spirit. Maria's childhood was spent in Belz (Lviv region). In 1933 the Slysh family moved to Lviv where Maria completed her education in the Ukrainian Academic Gymnasium.

With the occupation of Western Ukraine, the family, "black listed" by the NKVD, fled to the town of Chelm, then to Germany.

In Munich Maria entered the Medical Faculty of Ludwig Maximilian University. After graduating in 1950 by defending her thesis, "The presence of tuberculosis in the lymph glands in the absence of pulmonary tuberculosis," she obtained the degree of Doctor of Medicine. That year Maria immigrated to the USA with her family, working in

WWW.UCCCA

On March 27, 2012 Dr. Maria Fischer-Slysh, a sponsor of the Hrushevsky Translation Project, was honoured at the launch of the newly published volume 9, book 2, part 2 of Mykhailo Hrushevsky's *History of Ukraine-Rus'*. The launch, held in Toronto and attended by more than 140 people, paid tribute to Dr. Fischer-Slysh, a retired pediatrician whose philanthropy has benefitted scores of educational, religious, cultural, and social initiatives in Canada and Ukraine.

Newark, Brooklyn and New York.

In 1954 after passing the required exams for foreign doctors in Illinois, Dr. Maria worked as a licensed pediatrician in that state. Besides the challenges of her daily responsibilities, Dr. Maria wrote a number of scientific articles for the "Medical Gazette" as well as prepared interesting and informative presentations at congresses of physicians: "Smoking and Health," "Alcoholism," "On Aging," "Rhesus Factor," "Asthma in Children" and others.

Dr. Fischer-Slysh and her late husband, Dr. Rudolph Fischer, were especially devoted to the development of Ukrainian spiritual, educational and cultural institutions. This dedication resulted in: the establishment of a scholarship fund at the Foundation of the Ukrainian Free University; a decade-long support for an annual contest to encourage

"Dr. Maria Fischer-Slysh is one of those people who 'live Ukraine,' who have totally dedicated themselves to all matters Ukrainian."

— Fr. Borys Gudziak, Rector of UCU

the use of the Ukrainian language among the children of Crimea, called "We Are Your Children, Ukraine"; a donation of \$100,000 toward the publication of the *Encyclopedia of Ukraine*, a project of the Canadian Institute of Ukrainian Studies; and a contribution of \$5,000 to publish a book about the Holodomor, *Under a Black Brand (Pid Chornym Tavrom)*. However, her gift of \$1 million to the Ukrainian Catholic University merits Dr. Fischer-Slysh as the largest individual Canadian donor to the Lviv-based institution.

Always active in her community, Dr. Fischer-Slysh was a longtime

member of the Board of Directors of the Ukrainian Medical Association of North America (UMANA) in Chicago; head of the Friends of the Academic Gymnasium in the Diaspora; a member of the board of the Canadian Society of Friends of Ukraine; and also held memberships in the Shevchenko Scientific Society and the League of Ukrainian Philanthropists in Kyiv. While living in Canada, after the passing of her husband, Dr. Maria Fischer-Slysh joined the UCWLC at St. Demetrius (Toronto).

Dr. Maria Fischer-Slysh is survived by her sisters Jaroslava Panchuk, Daria Samotulko and her brother Wolodymyr Slyz, cousins Oksana Zolkewych and Christine Worobec and many other nieces and nephews. ☛

Submitted by members of her UCWLC Branch from "Canadian Endows Ukrainian Catholic University"

Ukrainian Catholic Women's League of Canada National Executive

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$500 to a person of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Ukrainian Studies at the post-secondary level.

Applications are available from
and should be submitted to

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship Committee

Geraldine Koban, Chair
160 Sunset Drive South
Yorkton, SK S3N 3R9

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$1000 to a lay woman of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Religious Studies at the graduate level.

Applications are available from
and should be submitted to

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship Committee

Geraldine Koban, Chair
160 Sunset Drive South
Yorkton, SK S3N 3R9

Deadline for receipt of complete applications is November 1, 2013

Життя, сповнене Україною

Ярослава Татарнюк

Мені 90 років. Більшу частину свого життя випало прожити далеко від дому. Але ніколи не полишала у своїх думках, справах Україну. Моя мати-ризна — завжди у серці. Моє життєдайне коріння — з родини Сулятицьких. Витоки цього роду — село Озеряни в Борщівському районі. Чоловік, Михайло, теж походить з цього населеного пункту.

Лютий 2007 року забрав навіки мого дорогого Михайла. Ще швидше назавжди відлетіла у сине небо й рідна сестра Оксана Єленюк. Сумую, печалюся. Та що вдіяти! Суцвіття моєї долі були биті холодами, але все-таки дали добру зав'язь. Закінчивши у 1942 р. Чортківську українську гімназію, я прагнула студіювати фармацію. Воєнне лихоліття перешкодило. Залишила рідну землю і опинилася в тодішній Чехословаччині, де відшукала ключик покликання.

Yaroslava Tatarniuk at right with *rushnyk* she embroidered.

Вивчаючи фармацію, працювала водночас в аптеці, а в 1949 р. разом з чоловіком покинули Європу і оселилися в канадському місті Ванкувер, де з часом відкрила власне підприємство.

Уже, мабуть, така природа

української жінки — не лише працювати (частогірко, тяжко), а й займатися ще активно громадською діяльністю. Мене закрутив вир суспільно-організаційного життя ванкуверської громади українців і заповонила й церковно-релігійна справа. Майже сорок років спрямовувала на роботу Ліги українських католицьких жінок Канади.

Відірвана від України фізично, проте — не духовно, вирішила зробити посильний внесок у збереження української культури на американському континенті і почала збирати предмети народного мистецтва — керамічні та різьб'яні вироби, тканини, одяг, який носили на Батьківщині. У колекції понад двадцять комплектів українського національного вбрання, деякі ще з XIX століття. Причому кожен стрій репрезентує певний історико-етнографічний край України, передає розкішні мотиви

НАША ДОРОГА ✧ NASHA DOROHA – Subscription Form

1 year/pik \$20 2 years/поки \$40 (or equivalent in international funds plus \$10 postage)

Ось мій список. Here's my list. I understand each friend will receive a card announcing the gift subscription.

I've enclosed \$ _____ for _____ gifts at \$20 each (\$25 US for USA and \$30 US for overseas*).

MY NAME

Name _____

Address _____

City _____

Prov. _____

Postal Code _____

Gift #1

Name _____

Address _____

City _____

Prov. _____

Postal Code _____

Gift #2

Name _____

Address _____

City _____

Prov. _____

Postal Code _____

Mail cheques payable to

Publishing, NASHA DOROHA

387 Betts Avenue

Yorkton, SK S3N 1N3

When was the last time they got a gift for their Ukrainian soul from you?

* to be paid as American Money Order or Foreign Draft in Canadian Funds

та барви, багатство орнаментики, красу народної ноші. Впродовж багатьох років збирати автентичний одяг мені допомагала сестра Віра, яка мешкала на Україні.

Колекції українського народного вбрання виставлялася у всіх провінціях Канади, а також у деяких штатах США. «Костюми висвітлюють історію!» — головне гасло експозиції. Це не був просто огляд багатого зібрання автентичного одягу, а радше щира, прониклива розповідь про любу й дорогу Україну.

Зрештою, чоловік і я переймалися не лише колекціями українського народного мистецтва. Для музею осередку української культури та освіти в Канаді подбали про макет гуцульського господарського двору. Це була надзвичайно складна ручно-вирізувальна модель, яка точно відтворила гуцульську хату з усіма приміщеннями для худоби, реманенту, різних матеріалів, зберігання врожаю. Тоді осередкові «Вісті» підкреслили, що ця репродукція «справді першорядна праця мистецтва й збагатить та прикрасить виставкову залу».

Я стала автором книги «Українські традиційні та модерні страви» українською й англійською мовами, багатьох публікацій у канадській періодиці про українське життя. Отримала почесну відзнаку «За внесок в історію, культуру та розвій Канади й українців в Канаді». Удостоїлася також Шевченківської медалі Конгресу українців Канади. Такою ж нагородою був відзначений і Михайло. Він закінчив гімназію у Станіславові (нині — Івано-Франківськ), відтак філософський факультет Папської академії в Римі. Вчителював у рідному селі, став активним діячем Організації українських націоналістів. В Озерях

з побратимами зорганізував навіть підпільну друкарню ОУН-УПА. За українську діяльність пройшов через фашистський концтабір у польському Кракові. В Канаді теж енергійно займався громадськими справами української громади. Зокрема, був у комітетах з відзначення річниць голодомору 1932-1933 рр. в Україні, тисячоліття хрещення Русі-України. Михайло дослідив і видав «Історію українських католицьких церков і прицерковних організацій у Британській Колумбії (1904-1993 рр.)», «50-ліття Конгресу українців Канади. Ванкуверський відділ».

Завжди нам визначальною справою була праця для Батьківщини. Коли Україна здобула державну незалежність ми, як і вся українська діаспора, раділи цій світлій події. Разом із сестрою та братовою Оксаною Єленюк одразу ж узялися іскорки своїх добрих сердець дарувати землі, що виколисалася, виховала їх. Чимало ліків, одягу, літератури відправили в дев'яностих роках у сиротинці, школи-інтернати Тернопільщини та Буковини. Донині в багатьох церквах області та в музеї Патріарха УГКЦ (кардинала Йосифа Сліпого), що знаходиться в його родинному селі Заздрість Теребовлянського району, зберігаються українські віночки, які плела Оксана та інші представниці ЛУКЖК. Надавали велику допомогу, зокрема, і добротинній організації «Українська родина» з Тернополя, яку створила й очолює кандидат педагогічних наук Ірина Найдух. Ця благодійна структура об'єднала десятки й десятки дітей-сиріт, дітей з багатодітних і малозабезпечених родин, а також самотніх людей похилого віку.

Власне, 2008 року «Українська родина» гостинно вітала пані Ярославу в Тернополі. Вона тоді зізналася, що не сподівалася на такий теплий прийом тернопільських діточок. Адже твердила, що це поклик її серця — допомагати тим співвітчизникам, яким життя принесло гіркоту, скруту. Хлопчики й дівчатка, представниці «Української родини» подарували їй не лише букети яскравих квітів, а й, зокрема, вишиті власними руками роботи. На цих творіннях теж багато квітів, кетяги калини й, звісна річ, ваговите колосся пшениці.

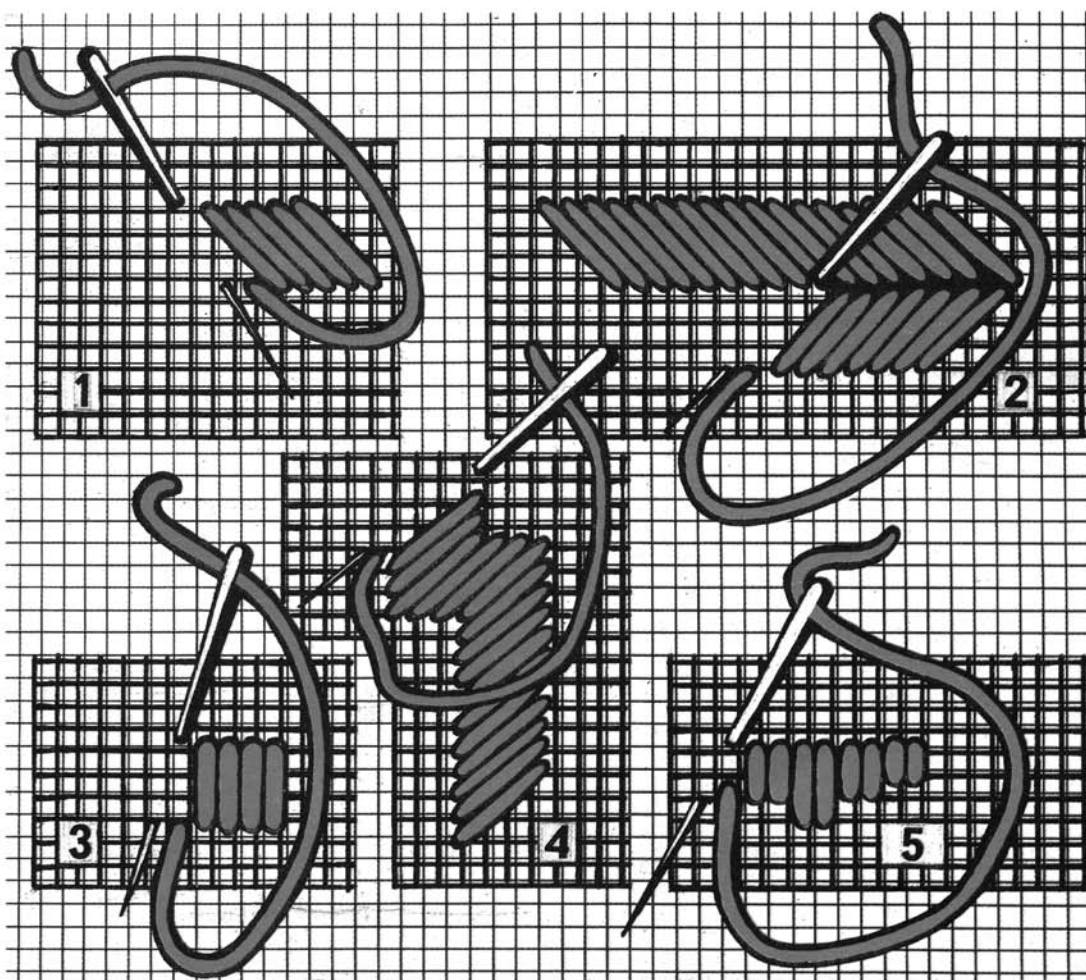
На свою Батьківщину тепло-го літа 2008 р. Ярослава Татарнюк приїхала із сином Орестом. Це була перша його подорож до України, землі, з якої його національні витоки. На першу зустріч з дорогим краєм Орест Татарнюк вирішив приїхати в батьковому старому капелюсі. Це як пам'ять про тата, який уже відійшов у вічність, але для якого все життя стало боротьбою за Українську самостійну державу, турботою про знедолених українців на материзні.

На свою Батьківщину тепло-го літа 2008 р. Ярослава Татарнюк приїхала із сином Орестом. Це була перша його подорож до України, землі, з якої його національні витоки. На першу зустріч з дорогим краєм Орест Татарнюк вирішив приїхати в батьковому старому капелюсі. Це як пам'ять про тата, який уже відійшов у вічність, але для якого все життя стало боротьбою за Українську самостійну державу, турботою про знедолених українців на материзні.

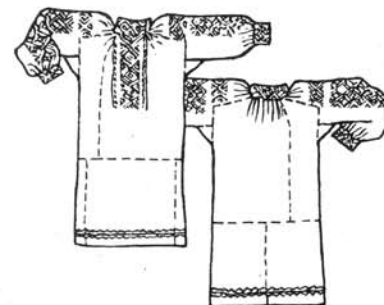
Так, Оксана Єленюк і Михайло Татарнюк відлинули у засвіти із молитвою за Україну. Вони завжди мали з рідною землею передовсім духовну нерозривну сув'язь. Ярослава Татарнюк, незважаючи на свій поважний вік, і надалі переймається клопотами-турботами, болями материзни, своїх співвітчизників. Її життя світить високим змістом і сповнене рідною землею.

Україна, Тернопілля пишаються славною своєю донькою й щиро вітають вельмишановну Ярославу Татарнюк з 90-річчям. Хай Бог дарує пані Ярославі міцне здоров'я та щасливе довголіття!

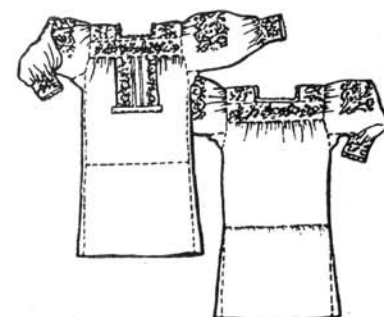
— Микола Шот

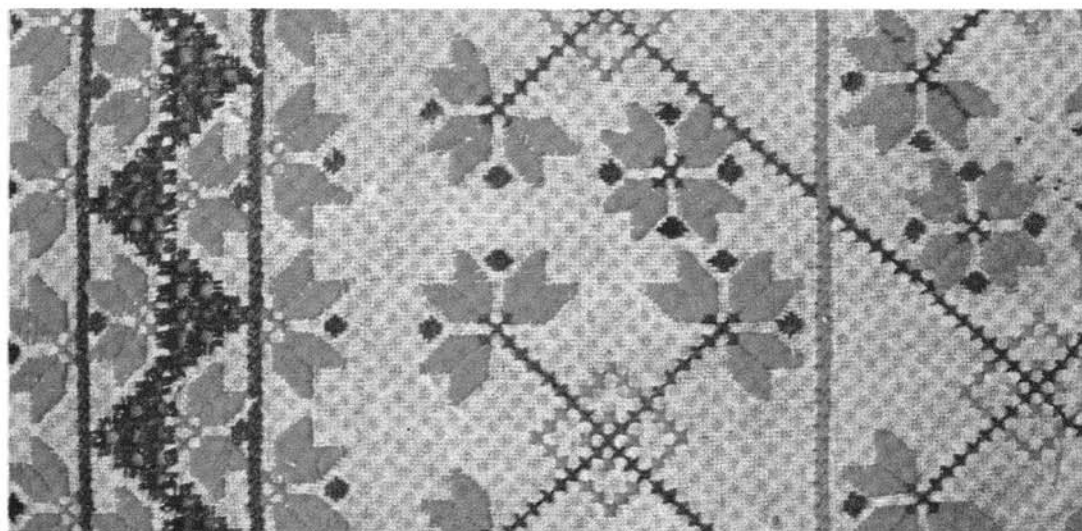
Техніка «коса гладь»

Народна жіноча сорочка.
Київська обл.

Народна жіноча сорочка. Жи-
томирська обл.

Народна жіноча сорочка. За-
карпатська обл.

Узор, виконаний косою гладдю,
хрестиком

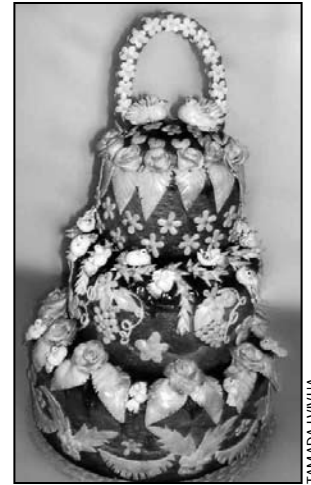
Українська Сорочка, Тетяна Кара Василева, Київ, Томиріс, 1994 р.
Техніка «коса гладь» застосована на Київщині, Чернігівщині та Черкащині.
Різні моделі жіночих сорочок.

This “FAQ” of the traditional Ukrainian wedding was compiled by Tanya and Koko mainly for the benefit of the non-Ukrainian guests attending their big event. It gives you a pretty fair idea of how a contemporary Ukrainian-style wedding is conducted. The questions below are approached with humour and aplomb, and their personal touch is evident throughout the text.

Ukrainian Wedding

as explained by Koko Rakowsky

Tanya Stachniw and Koko Rakowsky's Wedding

♥ This is my first Ukrainian wedding. What should I expect?

The Ukrainian marriage ceremony is rich with traditions that have their origins both in Eastern Rite Christianity and in Ukraine's ancient pagan past. Many of the rituals you will see are steeped in mystery, and can be quite bewildering.

Plus, following a Ukrainian wedding can be even more difficult if you don't know the language. (Out of respect for our families, our ancestors and our culture, Ukrainian will be the official language of most of today's festivities.) So we've put together this little guide to help clue you in. And should you find yourself sitting at a table full of Ukrainians, have no fear. They all speak English and they're all nice people. So don't be afraid to ask them questions if you get lost.

♥ So what did I miss?

Unless you are a close family member, chances are that you didn't get to see a significant portion of today's festivities. A couple hours before the actual ceremony, the bride, the groom and their families gather at the home of the bride's parents for the *Blahoslovenya*—or “blessing.” At the *Blahoslovenya*, the parents of the bride and groom convey their formal approval and good wishes to the young couple. It is here that the two families officially become one.

♥ Isn't it bad luck for the groom to see the bride before the wedding?

We think not. Ukrainians don't usually fall for superstitions like that. We also walk under ladders, smash mirrors, and step on cracks in the sidewalk. In fact, in Ukraine, people often stand on the street all day waiting for a black cat to cross their path. This alone may explain the country's perpetually stagnant economy.

♥ Why doesn't the bride's father walk her down the aisle?

Unlike most western marriage ceremonies, in which the father of the bride “gives away” his daughter, the Ukrainian bride and groom enter the church together. There are two reasons for this. First, the father of the bride has already given his blessing at the *Blahoslovenya*, held earlier that day. Second, it is tradition that the bride and groom enter the church arm in arm—as equal partners. This spirit of teamwork and equality has always been at the heart of Ukrainian marriage.

♥ Why does it take so long for the couple to make it down the aisle?

The first part of the Ukrainian wedding ceremony, the Betrothal, takes place in the rear vestibule of the church. During the Betrothal, the bride and groom affirm that they are both entering this union freely and as equals. It is at this point that the priest blesses the wedding bands and places them on the fingers of the bride and groom.

♥ Who are those two people carrying the icons?

The *starosty* are two friends or family members (one from each side) who preside over the wedding as official witnesses and masters of ceremony. Back in the days of arranged marriages, the *starosty* acted as matchmakers and were solely responsible for negotiating the union. Today, the *starosty's* responsibilities are far more limited. They lead the wedding procession and carry the icons of Jesus and the Virgin Mary into the church. These icons will eventually hold a prominent place in the home of the married couple, and will serve as the spiritual centre of the household. At the reception, the *starosty's* responsibilities include hosting the ceremony, offering the first toast, and repeatedly begging the guests not to clink their glasses with silverware.

♥ **Why are they singing everything?**

St. Augustine once said that those who sing pray twice—a statement Ukrainians have taken to heart. The entire ceremony, with the exception of the sermon, will be sung rather than spoken.

♥ **What happens after the bride and groom finally walk down the aisle?**

The front of the church is the scene of the final, most sacred portion of a Ukrainian wedding ceremony—the Crowning. It is during the Crowning that the bride and groom place their right hands on the gospel, exchange their vows and become married in the eyes of God.

♥ **What's with those wreaths on their heads?**

A Crowning just isn't a Crowning without—crowns. These wreaths are usually woven from myrtle—a symbol of love, purity and fertility. They are placed on the heads of the bride and groom to signify the dawn of a new kingdom to be ruled by the couple—side by side. They also remind the newlyweds that their marriage is a partnership in Christ, and that they owe it to God and to each other to live a life of honour and love.

♥ **Why does the priest bind the young couple's hands?**

The hands of the bride and groom are joined with an embroidered cloth, or *rushnyk*, to signify their newly forged union. Once bound to one another, the couple circles the *tetrapod* (small altar) three times. This procession is called the "Dance of Isaiah," which reminds us that marriage is a never-ending journey.

These are the first steps the young couple takes as husband and wife, so it is only fitting that they walk around the *tetrapod*—a symbol of Christ.

♥ **Why do the bride and groom drink wine during the ceremony?**

The couple drinks wine three times to acknowledge the importance of the Holy Trinity and to remind us of Christ's first miracle at the wedding at Cana. The wine also symbolizes the sweetness of the love that flows from God.

♥ **Did you bring enough wine for everybody?**

No.

♥ **Where is the priest going with the bride?**

Toward the end of the ceremony, the priest escorts the bride to the icon of Mary in the corner of the church. As the priest offers up prayers on her behalf, the bride kneels in front of the Virgin Mary and presents her with a bouquet of flowers.

♥ **As an alternative to rice, will the guests throw birdseed as the newlyweds exit the church?**

Have you seen the size of the pigeons in Passaic? Thanks, but we'll throw flower petals instead.

♥ **So when does the party start?**

Champagne and strawberries at six o'clock. Cocktails at six-thirty.

♥ **The reception has just begun, and already there's some big family reunion going on in the middle of the dance floor. May I ask why?**

Ukrainian wedding receptions begin with a ceremony welcoming the bride and groom into the community. With all guests present, the parents and *starosty* meet the newlyweds at the door. They offer the young couple gifts of bread, salt, honey and wine. Bread represents nature's bounty, salt is a necessity of life, and honey and wine stand for prosperity. The newly-formed family then joins in a toast. In accordance with tradition, the father of the bride will drink the most wine out of the group, because it is usually at this point that he realizes just how much this whole thing is costing him.

♥ **What's the deal with that big loaf of bread? And where's the wedding cake?**

The korovai is a traditional wedding bread that symbolizes community, and it takes the place of wedding cake at a Ukrainian reception. In pre-Christian times, it was baked by the entire village as an expression of support for the newlyweds. The korovai is adorned with ornaments of baked dough: two birds to represent the couple, and other ornaments to represent family and friends. In the

centre of the korovai is a *hiltse*, or "tree of life," signifying life, fertility, and the building of a new nest. The entire arrangement is surrounded with a wreath of periwinkle, a symbol of love and purity. →

Above: Traditional Ukrainian wedding breads—"Korovai." In the photo, there are 4 "korovayi", the groom's is the largest one on the left, decorated with kalyna berries and ribbons. The smaller one in the front topped with the greenery is used for the blessing at the door with wine and salt. On the far right is the bride's korovai decorated with two stalks (made from dough) and topped with flying birds. The fourth korovai (centre rear) has the fewest decorations, and this is the one that is sliced and served to the guests. On a separate table in the back, you can see another cake, western style.

♥ What is that song everybody keeps singing, and why do we keep having to stand up?

"Mnohaya Lita." Get used to this song of good wishes, because you will hear it a lot over the course of the evening. *"Mnohaya Lita"* means "many years." (Its true meaning, of course, is "many *happy* years." The middle word, however, was deleted after it was decided that no song containing the word "happy" could truly call itself Ukrainian.) It is certain that you will be asked to stand up and sing *"Mnohaya Lita"* several times at a Ukrainian wedding. (Only the theme from "Rawhide" gets more air-time.) As a result of this frequent up and down motion, it is common for guests at a Ukrainian wedding to suffer from a bout with the bends. There is, however, no need for concern. At most Ukrainian weddings, there are more than enough doctors in attendance to treat the afflicted. And yes, all their Ukrainian mothers are very proud.

♥ What is the band playing and why is everybody stampeding the dance floor?

At some point during this evening's festivities, the band will roll into a few bars of a new song, and a funny thing will happen. Ukrainians will actually leave the bar. They'll suddenly swarm the dance floor to form a large circle.

The shorter members of the throng will bring chairs onto the floor to get a better view of the action. And many of the male guests will calmly finish their drinks and take off their jackets (otherwise a big no-no at a Ukrainian reception).

All this activity is a sure sign that the *kolomeyka* has begun. The *kolomeyka* is a traditional Ukrainian dance that features a medley of leaps, kicks, and spins.

First-timers at a Ukrainian wedding will note that the *kolomeyka* bears a striking resemblance to breakdancing. But unlike breakdancing, the *kolomeyka* has retained its coolness long after the end of the first Reagan administration.

♥ One last question. Is there anything I can do to help Tanya and Corey on this, their most special day?

Yes. If it's not too much trouble, the bride and groom ask that you take a moment to reassure both their mothers that the bright red trolley in which they arrived, the song to which they'll enter the reception hall, and the wedding program that you are currently reading are not "weird." ☺

From BRAMA Internet edition

Ето перший стане на весільний рушник, той голова родини

Традиції

- У давнину одразу по від'їзді нареченої зазвичай мили підлогу в хаті, аби вона не повернулася жити до батьків.
- Весільний коровай – символ достатку та фортуни. Здавна молодих після вінчання зустрічали "хлібом-сіллю".
- Вважалося, що поцілунок наречених об'єднує їхні душі в одне ціле.
- Діти обсипають дорогу нареченим рисом, цукерками, пелюстками квітів, грошима, щоб у сім'ї завжди панували добробут, кохання і було багато дітей.
- Європейська традиція: наприкінці церемонії наречена повертається спиною до гостей і кидає свій букет. Дівчата прагнуть спіймати його, оскільки це пророкує їм швидке заміжжя.

Прикмети

- Ніхто не має переходити дорогу молодим, коли вони йдуть реєструвати шлюб.
- У весільну туплю наречена неодмінно має покласти монету – родина не знатиме фінансової скрути. ☺

On Your Wedding Day

Your life is a voyage – you navigate
The ocean's chimerical deep,
In life, and on water, is menace and joy –
Tears from both bliss and grief.

You will sail in the dreamy stillness,
And through moments of fury and hurt,
Through black nights, and through bright days,
To set anchor at your eternal berth.

May your little ship quietly swim
Through the calmest of watery glades,
Till you're tipsy with honeyed delight
As from fragrance of flowers in May.

But, sometimes you also will move
Through thick and tempestuous seas
Where the bells hum with imminent danger,
And in rough weather, wrecked water heaves,

Where, up the sides of your wobbly boat
Climbs the froth of the flood-rushing drift
And the wretch, rascal-wind flings your craft
Straight into the sharp, wild cliffs –

You will come out the victor in battling
The blustering, billowing blue –
If, at the helm of your vessel,
God always sails with you.

– Translated by Daniella Murynka

Від зеленого — до коронного весілля

Зелене весілля — це день укладання шлюбу. Його символ — миртові листя у весільному вінку.

Ситцеве весілля святкується після першого року подружнього життя і називається так, тому що буденність уже ввійшла в повсякдення молодят, і вони цього дня дарують одне одному ситцеві хусточки.

Дерев'яним весіллям відзначається 5-річчя сімейного життя. Цього дня зазвичай дарують різні дерев'яні речі.

Молодята у день вінчання

Життя людини — це плавба
Химерні води моря
Бо в них і радість, і гірзба.
І сльози щастя й горя.

Пливеш у мрійній тишині
І в час страхіття шалу.
У тіні ночі, ясні дні,
До вічності причалу.

Нехай же човник ваш пливе,
В найзатишніші плавні,
П'янить вас щастя медове,
Як запах квітів в травні.

Та попливе часами він
І на бурхливі води,
І загуде тривоги дзвін
У розгулах негоди.

І човен підіймуть хиткий
Пінистих хвиль навали,
Жбурне ним вітер лиходій,
На гострі, дикі скали.

Все переможете в борні,
Негоди з бурунами,
Якщо у вашому човні,
Бог-Син пливтиме з вами.

— Данило Муринка

Цинкове весілля (через 6 з половиною років) нагадує про те, що і шлюб, як оцинкований посуд, треба час од часу глянсувати.

На мідне весілля (через 7 років) подружжя обмінюється мідними монетками як запорукою майбутнього щастя.

Жерстяне весілля святкується через 8 років, цього дня дарують блискуче кухонне начиння, наприклад, форми для тортів тощо.

Днем троянд називають 10-річчя від дня весілля. На свято запрошують бояр, і всі, за традицією, танцюють з червоними трояндами в руках.

Нікелеве весілля (через 12 з половиною років) попереджає: не забувайте підтримувати блиск!

Скляне весілля святкується через 15 років. Цього дня дарують лише скло — стосунки між чоловіком і дружиною мають бути чистими й прозорими, наче скло.

Фарфорове весілля — після 20 років. Страви подають на новому фарфорі, бо від старих сервізів не лишилося й спомину.

На срібному весіллі (через 25 років) збирається вся рідня. Поруч із золотою обручкою надівається срібна.

Перлове весілля — минулі 30 років подружнього життя були низкою з 30 перлин. Чоловік цього дня дарує дружині намисто.

Полотняне весілля — через 35 років. Подружжю дарують полотняні скатертини.

Алюмінієве весілля (через 37 з половиною років) промовисто свідчить про тривале й міцне щастя подружжя.

Рубінове весілля (через 40 років). Обручку вже слід прикрашати рубіном.

На золотому весіллі (через 50 років подружнього життя) дуже часто обручки замінюють новими, бо руки, що носили їх пів століття, змінилися, а золото витерлося.

Діамантове весілля (через 60 років) означає, що вже нікому не розірвати цей шлюб.

Залізне весілля святкується через 65 років подружнього життя.

Кам'яне — через 67 з половиною.

Благодатне весілля — через 70 років.

Через 75 років подружжя святкує Коронне весілля. ♡

Українська громада в Бразилії

Віторіо Соротюк

Українські походженці в Бразилії становлять сьогодні громаду із понад 500 тисяч осіб, що у своїй більшості — 80%, або 400 тисяч — проживають у штаті Парана. Близько 10% проживає в штаті Санта Катарина, а 10% у таких штатах, як Ріо Гранде до Сул, Сао Пауло та інших.

Найбільше українців у Парані є в Курітібі, близько 55 тисяч осіб (приблизно 3% місцевого населення). Але найбільше відсотково українців живе в Прудентополі, де на 50 тисяч мешканців маємо 38 українського походження — це є 75%. На другому місці стоїть

товариствами. Товариства та організації, що співпрацюють із УБЦР: Українське Товариство Бразилії (СУБРАЗ), Товариство Прихильників Української Культури (ТПУК), Товариство «Полтава», Товариство «Соборність», Асоціація Українсько-Бразильської Молоді, Українська Греко-Католицька Церква (УГКЦ), Українська Православна Церква (УПЦ), Музей Століття в Прудентополі.

Українська Греко-Католицька Церква — це найбільша релігійна організація у Бразилії. Має свою присутність серед українських імігрантів ще з 1896 року. Її організаційна структура: Владика Епарх, двоє Владик-Помічників, 25 парохій, 236 церков, 25 священників діоцезальних, 62 священники ЧСВВ (13 з яких працює за кордоном — в Україні, Португалії та ін.). УГКЦ має 5 жіночих релігійних громад, таких як Сестри Службниці ПДМ, Сестри Катехитки Св. Ани, Сестри Василіянки, Сестри Секуляристки та Катехитки Св. Ольги. Всі разом налічують майже 500 членів. Тільки ССПДМ, що на другий рік будуть святкувати своє 100-ліття, мають 40 домів, 2 великі шпитали та понад 300 сестер, крім новіціяток та тих 30, що працюють за кордоном (Україна, Італія,

Німеччина, Португалія, Англія та ін.). Більшість сестер має вищу освіту та різного роду спеціалізації. Крім сильно розвиненої пасторальної діяльності (катехизація дітей та молоді, обслуговування храмів), сестри займаються шкільництвом (у тому числі — навчанням рідної мови), обслуговуванням лікарень та шпиталів, сиротинців та домів для осіб похилого віку.

Ukrainian immigrants to Brazil in the late 19th century

місто Малет із 60%, а відтак слідують Пауло Фронтін з 55% та інші місцевості.

Приватна та релігійна організація української громади в Бразилії є інтегрована та співзалежна. Серед світських організацій відзначається Українсько-Бразильська Центральна Репрезентація (УБЦР), заснована у 1985 році, що об'єднує і репрезентує українські організації перед державними органами та іншими неукраїнськими

Easter basket blessings ceremony in Paraná

Українська Православна Церква в Бразилії, що належить до Екуменічного Патріярхату в Константинополі, має одного Архієпископа, двох Прото-пресвітерів, 8 священників (двох — поза Бразилією). Має 8 церков.

Зараз існує в Бразилії 24 фольклорні групи, зорганізовані та утримувані українськими громадами. Щороку, щораз в іншій місцевості, ці групи влаштовують Національний Фестиваль Українських Танців у Бразилії. Цього року XVII Фестиваль відбудеться 13-ого листопада в Курітибі, щоби вшанувати танцювальну групу «Барвінок» за його безперервну 80-літню діяльність. Минулого 2009-ого року під час XVI Фестивалю виступала танцювальна група з України «Покуття».

Українські пластуни біля пам'ятника Т. Шевченкові, Курітиба, провінція Парана, Бразилія

другий менший при товаристві Субраз в Курітибі та третій при нашій громаді у Телемако Борба. Мерія Курітиби збудувала Український Меморіал, де сьогодні знаходяться: репліка першої церкви, збудованої в Бразилії, її дзвіниця, монумент «Писанка» та

українською та португальською мовами.

Перші чотири родини імігрантів із Золочева приїхали до Бразилії 23-ого серпня 1891 року.

У роках 1895, 1896 та 1897 прибуло близько 20 тисяч осіб з Галичини. Друга хвиля прибула від 1909 до 1914 року — всі 18,500 осіб з Галичини. Приїхали будувати залізницю зі Сао Пауло до Ріо Гранде до Сул.

Історик Оксана Борушенко обраховує, що до кінця Першої Світової Війни прибуло 45 тисяч імігрантів. Між двома великими війнами приїхало 9 тисяч, а після Другої Світової ще 7 тисяч.

Число імігрантів з України після 1991 року дуже мале. Міграційна політика Бразилії сьогодні шукає працівників спеціалізованих, і тому ті, що приїхали в цей час, —

Цього року XVII Національний Фестиваль Українських Танців у Бразилії відбудеться 13-ого листопада в Курітибі, щоби вшанувати танцювальну групу «Барвінок» за його безперервну 80-літню діяльність.

Нещодавно з'явилися в Бразилії дві важливі праці, спонсоровані бразильським урядом. Перша з них — це «Українські Церкви — Іміграційна Архітектура Штату Парана». Друга праця — це «Слов'янсько-Паранська хата». Українська громада в Бразилії має три музеї — один найбільший Музей 1000-ліття в Прудентополі,

монумент жертвам Голодомору-геноциду.

Виходять у Бразилії 3 українсько-бразильські газети: столітня «Праця», «Місіонар» та «Хлібороб». Перші дві релігійного характеру, видаються оо. Василіянами в Прудентополі, а третя — світська електронна газета — видається при Субраз. Всі три виходять

Українська громада попрощалася з Владикою Єфремом Кривим, Єпископом Курітибської Єпархії Святого Івана Хрестителя Української Греко-Католицької Церкви 3 квітня 2013 р.

це професори та спеціалісти, що зараз працюють у бразильських університетах. Найбільше з них працює у бразильсько-українській організації «Ciclone Space», що буде базу запускання ракет в Алкантара штату Мараньао. *Д*

Віторіо Соротюк є Президент Українсько-Бразильської Центральної Репрезентації.

Holodomor, the Opera

By Carol Cling

It's a brisk winter afternoon at the University of Nevada, Las Vegas as students stroll across campus, backpacks slung over their jacketed shoulders.

But inside a crowded second-floor office in UNLV's Alta Ham Fine Arts building, it's no longer 2013 Las Vegas.

It's famine-stricken 1930s Ukraine—the bleak setting for “Holodomor (Red Earth. Hunger).”

UNLV composer-in-residence Virko Baley's new English-language opera premieres in a free concert staging Saturday night at the Doc Rando Recital Hall of the Beam Music Center. The new work makes its New York debut February 5.

On this particular pre-concert day, however, “Holodomor's” world fills Baley's UNLV office.

The composer presides at the rehearsal, huddling with an accompanist seated at a grand piano.

Tenor John Duykers and soprano Laura Bohn join six other singers; each has a spiral-bound musical

score to follow as Baley commands the group's attention, clapping his hands.

“Let's do it!” he says, counting out “one, two, three, four” as dissonant chords issue from the piano and voices harmonize and echo along the hallway.

After the passage concludes, one chorus member asks Baley about the appropriate vocal style for the opening song.

“You're out in the field, working,” Baley says. “There's wind and

Tenor John Duykers (USA) performed the part of the man in the concert variant of the opera “Holodomor (Red Earth. Hunger)” presented in Kyiv.

everything—it's not going to be refined.”

True to its title, “Holodomor” focuses on the 1932-33 famine in Ukraine—then part of the Soviet Union—triggered by Soviet leader Joseph Stalin's Collectivization policy, which replaced individual peasant farms with government-controlled collectives.

Millions of Ukrainians died during the famine, which is “not well known by the public,” Duykers says.

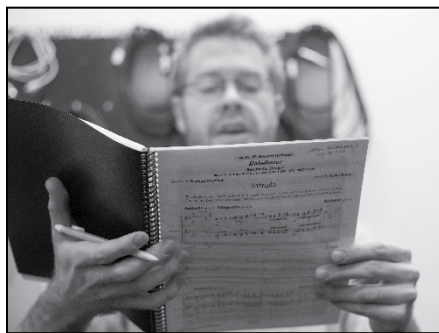
Composer-in-residence Virko Baley's new English-language opera “Holodomor (Red Earth. Hunger)” premiered at the University of Nevada, Las Vegas and in New York earlier this winter.

“We know about the Holocaust; we know something about the Armenians,” minority Ottoman Empire subjects systematically exterminated during and after World War I in what is present-day Turkey, he adds. “But not as much about the Ukrainians.”

Baley was born in Ukraine, but not until 1938, so he didn't experience the famine, although “I have known people who went through it,” he says.

He's been pondering the opera for almost three decades, but put it aside more than once, using some of the musical materials in his second symphony and his chamber work “Dreamtime.”

More recently, Baley spent five months on a fellowship at Harvard University's Ukrainian Research Institute, where an international conference on the Holodomor provided an opportunity to perform an hour's worth of excerpts from the opera-in-progress.

Nathan Van Arsdale rehearses for “Holodomor (Red Earth. Hunger).”

After the excerpts were performed at the United Nations, Baley figured “it was time to get going on this,” he says.

After all, “I’m a different person than I was in 1984,” he says. “I needed to rethink the whole thing.”

In its current form, with a libretto by Bohdan Boychuk, “Holodomor” focuses on the unlikely relationship among three starving strangers who meet at a

lonely crossroads at the height of the famine: a woman, her baby and an embittered man.

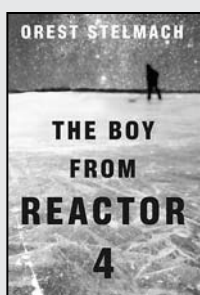
Despite the dire situation, the woman, played by Bohn, “keeps seeing the good in humanity,” she explains during a rehearsal break. “I feel lucky as an artist that I’m just interpreting these things and not living them.”

[...]

Despite “Holodomor’s” sobering subject matter, “the intent is not to depress or just to do horror for horror’s sake,” Baley contends.

“It’s to show what the human spirit” is capable of, he says, including “all the things that are good. But to find that good, it really is a little bit like (searching for) that gold coin in the manure—you have to get your hands dirty.” ☛

Las Vegas Review-Journal, January 25, 2013

Orest Stelmach's

The Boy From Reactor 4

Reviews

“This is a fast ride with lots of thrills and will appeal to adrenaline junkies.”

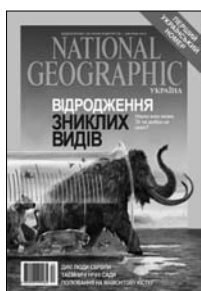
— Stacy Alesi, for Booklist

“A top-notch, fast-moving thriller with gripping authenticity from Stelmach’s knowledge of politics, history, and crime in Eastern Europe and America.”

— Neil McMahon, *New York Times* bestselling author of *Toys*, and *Dead Silver*

“Stelmach brilliantly pairs breakneck pacing with heart-of-gold insights into regions as beautiful as they are troubled. *The Boy From Reactor 4* is phenomenal.”

— Dan Mayland, author of *The Colonel’s Mistake* and *The Leveling* ☛

Subscribe for your relatives now to ensure that there is a demand and publication is continued.

National Geographic magazine launched in Ukrainian

National Geographic Ukraine is the first Ukrainian magazine under international brand published in the Ukrainian language. Please note that **VOGUE** has launched its publication in Ukraine in Russian.

COVER PHOTOGRAPH:
MARK HEWKO
FROM CERVENA BARVA PRESS

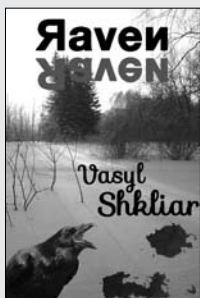
May 3, 2013:

Sweet Snow A novel of the Ukrainian famine of 1933

by Alexander J. Motyl

Alexander Motyl is a writer, painter, and professor. He is the author of four novels, *Whiskey Priest*, *Who Killed Andrei Warhol*, *The Jew Who Was Ukrainian*, and *Sweet Snow*, and two novellas, *Flippancy* and *My Orchidia*; his poems have appeared in many publications and his artwork has been exhibited in solo and group shows in, among others, New York and Toronto. He teaches political science at Rutgers University and writes political commentary on Ukraine.

Sweet Snow is set in the winter of 1933 in Ukraine. A terrible famine is raging. The Soviet secret police is arresting suspected spies. A German nobleman from Berlin, a Jewish communist from New York, a Polish diplomat from Lwów, and a Ukrainian nationalist from Vienna come to share a cell in some unknown prison. One day, as they are being transported to another prison, their van overturns, their guards are killed, and they are freed—to wander amidst the devastated villages, desolate landscapes, snowbound villages, and frozen corpses. As they struggle to survive, they come to grips with the horror of the famine as well as with their own delusions, weaknesses, and mortality. ☛

Raven

by Vasyl Shkliar

The Best Selling Ukrainian Novel of All Time Now Available in Translation

Aventura books, London have now published Vasyl Shkliar's best selling Ukrainian lan-

guage novel, *Raven* in English. This is the first time that an ordinary press has published a Ukrainian language novel in translation. The book tells the story of how, in 1921, when Ukraine had been overwhelmed by vast numbers of communist troops after four years of war, the Cossacks battled on in an area of Central Ukraine known as Kholodnyi Yar or "Cold Ravine." There they built huge underground chambers which could conceal hundreds of men and horses in between their attacks and were finally suppressed in 1926.

The novel tells the tale of the Cossack chiefs Raven and Veremii. When Veremii dies in battle the communists secretly follow three Cossacks and a priest, who bury his body in the forest, but when they dig up the coffin later they find a cryptic note instead of a corpse. Meanwhile Raven, thinks his life has ended when a grenade blows him off his horse, so is surprised to wake up in the house of Yevdosia, a witch...

The most exciting book you will ever read

Preface

In 1921 the four-year-long war, which Russia waged against the Ukrainian People's Republic, was decided in favour of the invader and Ukraine's soldiers were interned within the barbed wire fences of their former Polish allies. However, an armed struggle continued for years on almost all of Ukraine's terrain. The insurrectionists of the Kholodnyi Yar undertook a desperate resistance against the Russian occupiers. Their black battle flag bore the inscription "Freedom for Ukraine, or Death."

Shkliar won the Taras Shevchenko Premier in 2011 but refused to accept it on the grounds that Dmytro Tabachnyk, Minister of Education, was set to create a genocide on Ukrainian language and culture. Instead, he accepted a "people's version" of the award organized by supporters. It was presented at the site of the last battle of Vasyl Chuchupaka, the leader of Kholodnyi Yar uprising.

Available from www.aventuraebookstore.com
Raven by Vasyl Shkliar and www.amazon.ca. ☛

Неприборкане різноголосся:

Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні, 1939 р. – червень 1941 р.

Unbridled Dissonance: The Second World War and Socio-Political Identities in Ukraine, 1939-1941 (in Ukrainian)

by Volodymyr Hrynevych

This book, based on a thorough research of a wide variety of archival sources, convincingly refutes the official Soviet propagandistic dogma about the alleged "moral and political unity of the Soviet people at the outset of the Second World War." The book documents and presents a well-researched picture of the Soviet Ukrainian society in 1939-41 as diverse and ideologically divided. The archival sources prove that the Soviet government's attempts to construct in the Ukrainian SSR a homogeneous society with a unified "Soviet identity" were largely unsuccessful. Having survived the Holodomor of 1932-33 and the Stalinist terror, the predominantly rural population of Ukraine remained distrustful of the Soviet government and, in some instances, openly hostile to it. In retrospect, the book explains the crushing defeat of the Soviet war effort in 1941 as a result of the disloyalty of a considerable part of Ukraine's population toward the Soviet government.

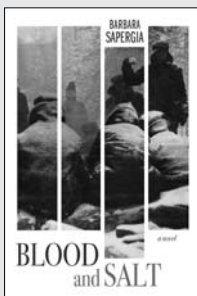
This book was co-published by the Institute of Political and Ethno-National Studies at the National Academy of Sciences of Ukraine, the TKUMA All-Ukrainian Centre for the Study of the Holocaust, the Canadian Institute of Ukrainian Studies, and the Petro Jacyk Program for the Study of Modern Ukrainian History (Edmonton, Toronto, and Lviv).

Dr. Vladyslav Hrynevych is a senior researcher at the Institute of Political and Ethno-National Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine and a leading expert on the study of historical memory in Ukraine and World War II.

Available at tinyurl.com/vladyslav-hrynevych. Scroll to the More for Less section. ☛

www.cafeolya.com

A new Ukrainian coffee shop opened in Toronto's Cabbage Town. Olyana tells her customer she does not speak Russian, but Ukrainian. Visit her with a gift copy of ND's Anthology and a subscription for her readers!

Blood and Salt

by *Barbara Sapergia*

Blood and Salt, by Saskatchewan author Barbara Sapergia, is a bitter-sweet novel set at Castle Mountain, one of two internment camps situated near Banff National Park during WW I. Recently published it adds to a growing information package depicting a shameful time in Canadian history—a topic now discussed openly by academics, families of victims, and students interested in the forced labour internment period. The Canadian Government believed that immigrants, unemployed or suspected of siding with the enemy, namely the Austrian empire, were candidates for imprisonment. As a result, thousands of Ukrainian and other East European immigrants were captured and placed into 24 internment camps across Canada. Upon release not many individuals were eager to tell their stories for fear of being sent back to prison. The truth of their struggles and sufferings remains in archival documentation as merely “tip of the iceberg” testimonials to their plight. The Canadian Government has since made some amends for this once rarely talked about atrocity by providing a \$10 million endowment fund to delve and research further into the issues surrounding those times.

Barbara Sapergia superbly stages her many credible characters into telling their stories. As one story ends another one begins. That becomes one way for a small group of prisoners, bound by their mutual love for Ukraine, to entertain each other in camp and to endure the cold winter evenings. Their stories are filled with their once dreams and expectations in a new country now replaced with disappointments, grieving over losing touch with their families and overall feelings of hopelessness.

Barbara Sapergia

Underlying one of the reasons Sapergia's main character Taras Kalyna immigrated to Canada is the mesmerizing love story between him and Halya, his sweetheart from Ukraine who is also living in Canada. Their relationship throughout the novel continues to blossom and teases at the reader's heartstrings while at the same time it creates

an ending well worth the wait.

Whether, in this instance, fiction is wrapped in fact or fact is wrapped in fiction, Sapergia's novel is an eye-opener into an unforgettable and regrettable moment in Canadian history. On your next trip to Banff be sure to visit Castle Mountain and the statue entitled “Why” commemorating this particular internment camp or the newly opened exhibit at the Cave and Basin National Historic Site. Many visitors to Banff missed the opportunity to visit these sites simply because they were not aware of what really happened here so many years ago. Do not be one of them! ♫

June Dutka, a member of UCWLC, St. Nicholas Church in Winnipeg, is Librarian Emeritus and author of The Grace of Passing: Constantine H. Andrusyshen: the Odyssey of a Slavist, 2000 and St. Nicholas Ukrainian Catholic Church: Celebrating 100 Years – Together for Tomorrow, 2006.

GALICIA
three stories of
A Documentary by
Olha Onyshko & Sarah Farhat

Trapped between Hitler and Stalin, three people
had the courage to risk everything and do what was right

EUROPEAN TOUR DATES

WARSAW - May 29, 2013 The Museum of the History of Polish Jews - 18h	ROME - June 8, 2013 Cinema Detour - 21h
PRZEMYSL - May 31, 2013 Muzeum Ziemi Przemyskiej - 18h	ROME - June 9, 2013 Ukrainian Greek Catholic Church - 11h
KRAKOW - June 2, 2013 Galicia Jewish Museum - 16h	WROCLAW- June 10, 2013 Cinema New Horizons - 17h
VIENNA - June 3, 2013 Sigmund Freud Privatuniversität - 19h	BERLIN- June 11, 2013 Embassy of Ukraine - 19h
BARCELONA - June 6, 2013 University of Barcelona - 19h	GDANSK - June 13, 2013 St. John's Centre - 17h
MUNICH - June 19, 2013 Ukrainian Free University- 19h	

For exhibits and sales, please contact
Oksana Bashuk Hepburn at oksanabh@sympatico.ca

Останнє слово

... last word

Dopogi читачі, Dear Friends,

I'll miss you. After all this time together I have begun to understand and appreciate more who you are, what you like, what you care about, what makes you feel good and motivates you to keep working in our Ukrainian community in Canada, Catholic or in the other denominations you, the readers, come from. And I like you very much; you've become my dear friends.

I wish I had known you better. Had I, perhaps I might have been able to push more buttons that make you want to roll up your sleeves and get going. For you, dear friends, are an exceptional group. You're those that care, that contribute, that donate, that work to sustain our Ukrainian dimension in this vast country, Canada. You, and those who came before you and me, have been doing it for 120 years and there is no reason to believe that we will stop. Oh yes, sometimes it seems that there just isn't enough time, or we question the worth of our efforts, or the irritations get to us, or we simply need a little break and we want to let go; let someone else do it! But that's not you! You're not the ones who quit and stand on the sidelines; you're the doers, the motivators and the leaders. And that's why it has been such a privilege to have been the editor of this unique periodical, NASHA DOROGA.

Once someone asked Bill Gates, that outstandingly wealthy and generous man, what is needed to become wealthy. He chuckled and said, "Well, it helps to be born in the United States rather than some

dictatorship." It helps that we live in Canada, a country which allows us to practise our faith, respect our roots, and rewards us for going forward. I love this expression "going forward." It indicates fun, progress, vitality, inventiveness, success and so many other attributes which are not present when we simply preserve or protect or remember or "svjatkujemo" or even talk about or plan without action. Going forward means action. It is as important to ensuring that we—our people, church, community, the League, NASHA DOROGA—have another 120 years in Canada. I wish you all the best in that journey. And I am confident that if we want it enough, we'll get there. And who does not want a brighter future for ourselves and our dearest?

I wish you the "going forward" momentum and believe that with your new editor, NASHA DOROGA will do its share to make it happen.

Мені було цікаво і приємно попрацювати з вами в НАШІЙ ДОРОЗІ. Ваше бажання робити добро чи в нашій громаді в Канаді, чи допомагати в Україні зворушує і заохочує до співпраці. Всі години, дні і роки, присвячені до розбудови, мають великий успіх. Нам в Канаді вже 120 років, а багато того завдяки вам. Будови церков, їх утримання, організаційний вклад, програми для дітей, опіка над хворими та постарілими, культурні внески — вишиття, писанки, колачі і короваї, музеї, рідні школи, концерти, вечери,

чайки — це ставалося завдяки вашій день-в-день праці.

Я буду скучати за вами, але треба йти вперед, а це означає відновлення і зміни. Повторювати це в той самий спосіб відшторкує поступ і користь. Я знаю, як багато зусиль присвячується для Ліги і як це тяжко. Але надія є, а найважливіше, що народ росте, розвивається, і є джерело, з якого можна черпати. Я впевнена, що Ліга, як і НАША ДОРОГА, будуть існувати ще десять літ. А чи шістдесят — так як багато відділів цими роками святкують — чи сто? Як каже українська приповідка: як собі постелимо, так і виспимося.

Найкраща запорука на майбутнє — це сучасне, а на всі турботи є розв'язка, якщо є бажання розв'язати їх. Бажаю вам великого майбутнього в Лізі — бо є велика потреба — і вірю, що НАША ДОРОГА під проводом нової редакторки допоможе в цьому. Буду читати і радіти.

Дякую за прекрасних і цікавих 13 літ з вами. Спеціально Євгенії Палюк, котра мала довір'я до мене, єпархіяльним представникам, котрі запевняли, що матеріяли справді від моря до моря. Всім дописувачам, які цікавили читачів, краєвим управам, які пильнували "бізнес" нашого квартальника і вам, всім читачам. Чекаю на наступне число!

Вперед. З нами Бог!

Ukraine Art at The Louvre

Pinsel's Baroque sculptures exhibited at Paris institution

December 2012

By Anna Shamanska

For the first time, the storied halls of the world's foremost art museum, The Louvre, are showcasing a Ukrainian artist. The Paris institution has decided to exhibit sculptures of Johann Georg Pinsel, a representative of late Baroque and Rococo styles from the mid-18th century. Thirty pieces, ranging from small sketches to large sculptures, comprise the exhibition, which runs through February 25.

Pinsel's recognized skill and strong personality give his art a special place among Baroque works, said curator Guilhem Scherf. "His style is brilliant, especially the way he carves the folds of the draperies, like faces of diamonds, with lines and oblique curves."

According to Scherf, Pinsel's works suit the museum perfectly. "It is important to show at The Louvre, which is an encyclopedic museum, art that is not [usually] shown there: the Baroque sculptures from Central and Oriental Europe," he said.

Scherf noted the origin of the art is no less important to museum visitors than its style. "People in France are curious about art from various countries; they enjoy Baroque art in particular," he said.

The exhibition is also extremely important for Ukraine, as its national art begins to slowly

Courtesy Photo. Johann Georg Pinsel's style has been compared to that of the great sculptors from the golden age of German Baroque, an aesthetic uncommon in France.

emerge on the world scene. "This is a first and very valuable step toward the world discovering the rich cultural heritage of Ukraine. I am confident the success of Pinsel's art at The Louvre will give the world a new view of Ukraine and draw its attention to the rich high culture of our land," Culture Minister Mykhaylo Kulynyak said at the official opening.

Project Manager Natalia Zabolotna, who is also general director of the National Cultural-Art and Museum Complex Mystetskyi Arsenal, concurred. "This exhibition is an event of historic importance for Ukrainian art," she said. "It shows the importance and recognition of our artistic heritage in the context of global cultural progress."

Zabolotna added that Pinsel's art will move to the premises

of Mystetskyi Arsenal in Kyiv after the end of The Louvre's exhibition.

The Louvre's Department of Sculptures first discovered Pinsel's work in April 2009. "A French businessman who worked with Lviv institutions showed us photos of Pinsel's works. We were attracted by his personality," Scherf said.

Very little is known of Pinsel's life. He is thought to have lived and worked mainly in Galicia, a historical region in the west of Ukraine that was divided between Ukraine and Poland at the time. Mikołaj Potocki, a Polish nobleman, was his patron and the main customer until Pinsel's death, presumed to have occurred in 1761 in Buchach.

Anna Shamanska can be reached at features@praguepost.com.

Майбутні члени ЛУКЖК
Тося Жила і Оксана Вікерс
Фото: Літо над озером,
Меланя Жила Вікерс